لوړ خیالونه او
ژور فکرونه

انتخاب، ترجمه، تألیف

د

Ketabton.com

ارواښاد استاد ګل پاچا «الفت»

www.ulfat.de

ketabton.com - The Digital Library

ketabton.com - The Digital Library

فهرست

سرليک | مخ

مقدمه 5
آزادي 1
اجتماعي عيبونه 2
ګل وړل 2
شپږ زره کاله پخوا 2
حضرت محمد (ص) 3
خيال او اميد 5
له مرګه نه ويرېږم 5
د غم خوښي 5
دژوند لوبه 6
پوهه 6
هرچا وڅوررولم 6
زما تراني 7
د هوسونومرګ 7
شاعرته 8
ادب او محبت 8
دحقيقت اظهار 8
پيغمبر 9
د نيکانو ارمان 9
قبراوګل 9
افتخار 10
څه غواړم؟ 10
دبډاى فقر 11
هيرول 12
له هرچانه لرې 12
د شاعر خوشبختي 12
تسلي 13
هابيل اوقابيل 13
سخاوت 14
بې اسرې 14
خلك اوشاعر 14
انسان 14
په انګلستان کې 15

ketabton.com - The Digital Library

غوبي 15
دټاګور نغمې 16
شاعر او پرښته 17
غم اوخوشحالي 18
پارلمان 19
ژوند 19
قوت اوجرئت 19
تاريخ 19
لوړه پايه 19
بدبختي 20
عقل 20
ترقي او تکامل 20
دژوند ضروري شرط 20
علم او اخلاق 21
فکراو احساسات 21
تمسخراو ترحم 22
دخلکو انتظار 22
خطرناك 22
د ژوندانه مخ اوشاته 23
ليونتوب اوحماقت 23
په ځان باور 23
تعصب 23
ځان وپيژنه 24
شخصيت 24
بقاء 24
کب 24
هغه چې دنياته رانغله 25
څنګه به يو؟ 25
ستاسو فکر 25
که طبابت ترقي وکړي 26
څه غواړئ؟ 26
پوه اوناپوه 26
ليوني 27
مرګ 27
روح 27
افلاطون 27

ketabton.com - The Digital Library

زمورپوهه 28
بدې خبرې 28
انساني سلوك 28
انساني كمال 28
د فكر روزنه 29
ښكليتوب 29
ښايست 29
سياست مدار 29
غولول 29
فكرپه شعر كښې 29
بدبختي اوشعر 30
عشق او سعادت 30
پوهه او عشق 30
ښوونځى 30
دفكر پانګه 30
معرفت 30
علم او علما 31
ځان ښودل 31
دښه كار علت 31
تاج اوقلم 31
مطبوعات او تاريخ 31
حكومت او روزنامه 31
دځان سعادت 32
ځان مسعود ګڼل 32
اجبار او اختيار 32
عقل اوزړه 32
كينه او مينه 32
احتمالي مصيبت 32
لياقت لرل 33
شهامت 33
لوى خلك 33
اجتماع 33
د جنګ اساس 33
نجيبه غريزه 33
شهرت اوشرافت 34
هديه قبلول 34

ketabton.com - The Digital Library

هيرول 34
ځان غوښتنه... 34
مكررات.. 34
نيكي 35
دطبيعت قوانين 35
انساني تكليف 36
ژوند 36
هيرول 37
حكمت اوسعادت 37
انشا.. 38
مطالعه اوتفكر.. 38
خوى او خصلت... 39
دوستانه مناسبت 39
بدي اوضرر... 39
لويه اشتباه... 39
افتخار.. 40
غضب او شهوت.. 40
دوستي 40
ښكلا... 41
وحشي اومدني انسان... 42

ketabton.com - The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

مقدمه

وربځې پورته په هوا کښې دي، ځاڅانې ښکته په زمکه کښې.
هغه څه چه په هسکو وريځو کښې شته په ژورو ځاڅانو کښې هم شته.په دغو اوبو باندې هم هماغه تنده ماتيږي.
د لوړ خيال او د ژور فکر نتيجه يوه ده.
ته! يا خپل نظر ډېر لوړ کړه يا پخپل ګرېوان کښې ډېر سر ښکته کړه!
د شاعر او فيلسوف فرق همدغه دی.
زه شعر او فلسفه همدغه شان ګڼم.

«الفت»

ketabton.com - The Digital Library

ketabton.com - The Digital Library

آزادي

په کوم حق دهوا آزاد مرغان په پنجروکښې اچوئ؟
څه حق لرئ چې دغه آسماني نغمه وا ل له ګوښه ځايونو، له چينو اولښتيو، دسپيدو له رڼا او د ونو له څانګو څخه بيلوئ او د ژوند پانګه ترينه اخلئ.
انسانه ! ته په رښتيا دا ګومان لرې چې لوی خدای دغه ښايسته مخلوق ته دا وزرونه او ښکې ددې لپاره ورکړي دي چې ته يې وشکوې؟
آيا بې له دغه ظلم او ستمه ته ښه ژوند نشې کولی؟
آخر دغو بيګناهو څه کړي دي چې ټول عمربه ستاپه زندان کښې تېروي.
دا څه معلومه ده چې د دغو بيګناه بنديانو سرنوشت زموږله سرنوشت سره نه دی تړلی.
دا چا ته معلومه ده چې ددغو مرغيو آه به دظالمانو حاکمانو په څېر په موږ را ونه ګرځي اوموږ به ونه ځوروي.
آه - هېڅوک نه پوهېږي چې په دغه جهان کښې زموږ له کړو نه څه نتيجه ولاړيږي؟
زموږ له هغو جنايتونو چې په خندا او خوشحالۍ انجام مومي د اسرارو په چارراهۍ کښې څه پيداکيږي.
کله چې دشنه اسمان سپک وزره مرغا ن چې ددې لوېې فضا الوتلو ته پيدا دي په پنجروکښې اېساورئ، هغه وخت چې دآسمان دنيلي درياب ښايسته لامبوزن د خپل ظلم په زندان کښې اچوئ دافکرنه کوئ چې يوه ورځ به ددوی په وينو لړلي نوکان له قفسونو څخه راووزي اوتاسوته به دروروسيږي.
ايا تاسو دا فکرنه کوئ چې هر چېرته چې يو بندي دظلم اوستم له لاسه فرياد کوي خدای ورته په رحم او مهربانۍ ګوري؟
دخدای لپاره د شنو فصلونو اوکښتو نوکونجې دغو بنديانو ته وسپارئ.
بلبلان ازاد کړئ مرغۍ خوشې کړئ.
دغه ښکلې پنجرې چې دزينت لپاره ستاسو په کورنو کښې ځړيږي په ډېر دقت وګورئ.
دجهان هغه تله چې تاسې يې نه وينئ دوه پلې لري.
همدغه دقفس نري او زري مزي دي چې دزندانو او جيلو نو تور اهنين سيخونه ترينه جوړيږي.
د اسمانونو، د چمنونو، دسيندونو بې ازاره لارويو ته زيان مه رسوئ او ازادۍ ته يې په احترام وګورئ.
ددغو بېوزلو اوبې ګناهو ازادي مه اېساروئ چې د تقدير اوسرنو شت قاضي او حاکم ستاسو ازادي سلب نه کړی.
هغه چې د ظالمانو له ظلمه فرياد کوي پخپله هم ظلم اوتېری کوي.
انسانه! ته په رښتيا ازادي غواړې او ازدي دې خوښه ده؟
که دغسې وي نو بيا ولې دغه بندي اود خپل ظلم پته خوله شاهد پخپل کورکښې ساتې.
ظالمه! ولې فرياد کوې چې په ماباندې ظلم او تېری کوي.
لږ څه خودغه بيوزلی بندي وګوره چې سيوری يې په تاباندې پريوتی دی.
دغه قفس ته خو لږ غوندې ځيرشه چې ستاپه کورکښې ځوړند دی او ته نه پوهېږې چې ددې پنجرې دسيخونو ترشا چې اوس په کښې يو بې ګناه مرغه نغمه سرايي کوي ديوه زندان اساس اوبنياد اېښودل کيږي.

((هوګو))

ketabton.com - The Digital Library

اجتماعي عيبونه

هغه څوك چې له ټولو اجتماعي عيبونو يعنې له خو دپرستۍ، تعصب، خطا كارۍ او دروغو نه خلاص وي له اجتماع سره به دومره مخالف وي چې بې له انزوا نه به هېڅكله ژوند و نه كړى شي.

(ګوستا ولوبون)

ګل وبل

ګل بوراته ويل:

زه او ته تقدير يوله بله بېل كړي يو، زه دلته پاته كېږم مګر ته هرې خواته الوزې او هرلورته تلى شې، سره له دې مااوتا يوپه بل پورې زړه تړلى او له خلكونه لرې خوا په خوا ژوند كوو.

زه او ته دومره يوبل ته ورته يو چې كله كله دواړو ته ګل وبل كېږي افسوس دى چې ته له نسيم سره پرواز كوې او زه په زمكه كښې زنداني يم.

ماڅومره ارزو لرله چې له تاسره والوزم اوستاپه مخكې خپله خوشبويي خبره كړم.

مګرته دومره لرې ځې چې زه درسره ملګرتيا نشم كولى.

ته هميشه په ګلونو كښې پرواز كوې زه يوازې د خپل سيورى نندارہ كوم چې د لمرله ګرزېدو سره زما شاو خا ګرځي.

ته ځې اوبيا راځې بيابېرته ځې اود بل ځاى قصد كوې مګر ماوينې چې هرسحر پخپل ځاى ټينګ ولاړيم او اوښكې تويوم.

بوراګله! ددې لپاره چې زما اوستا يارانه ټينګه پاته شي ياته ماغوندې خپلې نبلې په زمكه كښې خښې كړه ياماته بڼې او وزرونه راكړه چې تاغوندې والوزم او له تا سره پروازو كړم؟

(هوګو)

شپږ زره كاله پخوا

شپږ زره كاله كېږي چې سړي دسړو په وژله لګيا دي.

.....آسمان هركله د زنبق دګلونو او دښايسته مرغيو د ځالو په صورت خپل استازي رااستوي چې دوى دصلح اومحبت خواته راوبولي مګر دغه دمينې پيغامونه د خلقو له زړونو څخه دليو نتوب اثرنه وړي.

له ډېره وخته دځمكې د خلكو زوروره مينه له وژلو او وينو تويولو سره پيداشويده.

ډېره موده كېږي چې دملتونو خوړه او جذابه موسيقي دجنګ او جګړې ساز او سرود دى.

ډېر وخت دى چې افتخار د ويرو ونكې خپسكې بڼه پيداكړيده چې په ديو هيكله ارابه په لاره تېرېږي او ښځې، نران، لوى، واړه له پښو لاندى چيتوي.

اوس زموږ سعادت اونيكبختي له ډېرې مشكل پسندۍ نه كار اخلي اوهغه وخت بې وچولى غوړيدلى وى چې خلك ووايي ((ځوځانونه وژنو)) اوس بايد دسعادت ګټلو لپاره د جنګ نغاره وډ نكېږي.

هر چېرته د پولادو برق په ځليدو دى، په هر ځاى كښې دبلو لمبو لوګي اولوخړې پورته كېږي.

ketabton.com - The Digital Library

هغه خلک چې ډلې ډلې د خلکو د وژلو لپاره د جنګ میدان ته روان دي د خپلو تورو شپو دروښولو لپاره د توپونو د خولو لمبو ته ضرورت لري.

داټول کارونه یوازې دقومونو دمشرانو د جاه طلبۍ لپاره دي.

هغوی لاپه مور باندې خاورې نه وي اړولې چې زموږ په قبرنو باندې ددوستۍ معاهدې کوی.

څناراو مرغان لاد جنګ په میدان کښې زموږ په وینو او هډوکوپسې ګر ځې اودغه اقایان پو له بله سلامونه او احترامونه مبادله کوي.

زموږ په ننۍ دنیاکښې هیڅ ملت نه غواړي چې یو بل ملت خپل ګاونډ ووینې.

هغه کسان چې ددوی د حکومت دوام زموږ د حماقت نتیجه ده هره ورځ د قهر اوکینې احساس زموږ په روح کښې تقویه کوي او هغه اور ته لمن وهي چې دوی پخپله بل کړی دی....

ښایي چې له یوه سیورۍ لاندې ارام کښیناستل دیوې چینې خوړې او به څښل، له یوې ګڼې او ګورې ونې لاندې له خپلو رؤیاسره مشغولا خوند او لذت ولري مګر دنن ورځې انسان له دې ټولو خوندو نه زیات خوند د خپلو وروڼو په وژله کښې مومي.

هغه وخت چې سپیدی چوي او د رڼا پیغام جهان ته راوړی، هغه وخت چې دسحر مرغه نغمه سرایي کوي دغه ځکړه مار انسان دوژلو او وینو تویولو په فکر کښې وي.او له کینې نه کاراخلي.

(هوګو)

حضرت محمد (ص)

هغه (ص) پوهیده چې دعمر وروستۍ سلګۍ ده او د ژوند رڼا لکه د مازیګر زیړی لمر درنګ ساعت له سترګو پنا کیږي.

دی به تل په فکر کښې ډوب و او په هیڅا به یې پره نه اچوله.

چې په لاره به روان ؤ، له هرې خوا سلامونه پرې وبل کیده، ده به هم هر چاته په مهربانۍ ځواب وایه.

په زیره کښې یې شل وینتان سپین نه لیدل کیده او زهیر تیاپې ورځ په ورځ زیاتېده.

کله به چې اوښانو اوبه څښلې دی به ورته ودریده او هغه ورځې به یې په زړه ګرځېدې چې ده به دخپل تره او ښان څرول.

هروخت به د خدای په درګاه کښې په زار او نیاز مشغول و.

خوراک یې ښخې لږ و او ډېر ځله به یې په نس پورې تیږې ترلې.

پخپل لاس به یې خپلې میږې لوشلې، چې جامې به یې وشلیدې په زمکه به کښیناست او خپل کالي به یې پخپله ګنډل.

د ځوانۍ قوت یې نه وپاته، ډېرو روژو دده بدن کمزوری کړی و. په ډېرو او ږدو ورځوکښې به یې درمضان ټولې روژې نیولې. د درې شپینو کالو و چې ناځاپه تبه پرې راغله.

هغه قرآن چې د خدای له لورې پرې ناز ل شوی و، ټو ل یې ولوست. داسلام بیرغ یې سعید ته په لاس کې ورکړ او هغه ته یې وویل:

دازما دژوند وروستۍ ورځ ده ته په دې پوه شه چې یې له یوه خدایه بل خدای نشته، ته د هغه په لاره کښې جهاد وکړه.

دی ډېر آرام معلومیده مګر نظریې د هغه لوړ پرواز عقاب غوندې و چې د لورې فضا په ترکولو مجبور شوی وي.

ketabton.com - The Digital Library

په دغه ورځ هم د ی د هر وخت په شا ن دلمانځه لپاره مسجد ته راغی اوپه حضرت علي پې تکیه کړې وه، مومنان او مسلمانان ورپسې راروا ن وو او په مخکې پې مقدس بیرغ رپیده.
چې مسجد ته ورسیده رنګ پې الوتی و او خلکوته پې وویل:
ای خلکو! که چېرې دپاک خدای (ج) اراده نه وای مابه له یو ړانده اوناپوه نه څه فرق نه درلود.
چا ورته وویل د خدای(ج) رسوله! هر چا چې ستا بلنه د حق په لوري واوریدله ستا په خبرو پې باور راغی او په ایمان مشرف شو. کله چې ته دنیا ته راغلې نو په آسمان کې نوی ستوری ښکاره شو او د کسری د طاق درې برجونه و نړېدل.
مګر هغه (ص) خپلو خبرو ته دوام ورکړ او و پې ویل: اوس زما وروستی ساعت رارسیدلی دی او د آسمان پرښتې زما په باب کې مجلس لري.
غوږکېږدئ او واورئ! که ما ستاسو کوم یوه ته کله کومه بده خبره کړې وي هغه دې پاځېږي او پخوا له دېنه چې زه له جهانه لاړ شم ما ته دې بېرته راوګرځوي او هماغه څه دې را ته و وایې.
که مې څوك وهلی وي و مې دې وهي که مې له چانه څه اخستي وي رانه دې واخلي، په دغه وخت کې پې هغه لرګی حاضرینو ته وړاندې کړ چې د ده په لاس کې و، هلته یوه بوډۍ ناسته وه او وری پې وریشلې هغې چیغه کړه چې ای د خدای رسوله خدای دې له تا سره ملګری وي.
ده (ص) بیا و ویل: ای خلکو! په خدای ایمان لرئ او د هغه حضور ته په تعظیم سرونه ټېټوئ، د میلمنو پالنه کوئ پرهېز ګار اوسئ او عدالت وچلوئ.
دغه وخت لږ غوندې غلی او په فکر کښې شو بیا پې ورو ورو ګامونه واخستل او و پې ویل: ژوندو خلکو! زه بیا تاسو ټولو ته وایم چې زما د تللو وخت دی ژر کوئ پخوا تر دې چې زه د اجل پیاله نوش کړم زما ګناه چې ما کړی وي را په یاد کړئ او هر بد مې چې ستاسو له هر یوه سره کړی وي، له ما نه انتقام واخلئ.
خلك له ده نه غلي او نیولي په څنګ تېرېدل، ده د ابوالفداء له څاه نه اوبه را وغوښتلې او مخ و لاس پې و مینځل، یوه سړي ترېنه درې درهمه وغوښتل ده سمدلاسه ورکړه او وپې ویل: ((د حساب فیصله دلته ښه ده نه په قبر کښې)) خلکو په ډېره مینه په هغسې نظر لکه چې کوتره پې لري دغه د جلال او عظمت خاوند ته کتل چې ډېره موده د دوئ د داډ او امید مرکز ؤ.
دی (ص) خپل کور ته ننووت ډېر خلك د کاله نه د باندې پاتې شوه او ټول شپه پې په ویښه تیره کړه سحر چې سپیدې و چاودې ده و ویل: ابوبکره! زه نور د پاڅیدلو توان نه لرم پاڅېږه ما ته قرآن ولوله په دغه وخت کې د ده کور بي بي عایشه(رض) د ده تر شا ولاړه وه.
دی د آیتونو په اوریدلو مشغول ؤ چې حضرت ابوبکر (رض) لوستل، کله به پې په ورو ورو شروع شوی آیت تمام کړ، په دغه وخت کې نورو ټولو ژړل او چا خپله ژړا نشوه ټینګولی.
نږدې ماښام ؤ چې عزرائیل (ع) د کاله په دروازه کښې ښکاره شو او د ننوتلو اجازه پې وغوښتله.
د خدای (ج) استازي و ویل: پرېږدئ چې د ننه راشي، په دغه وخت کښې هر چا د ده په سترګو کښې د ده د ولادت د ورځې غوندې یو عجیب ځلیدونکی برق لیده.
عزرائیل (ع) ده ته وویل: د خدای (ج) رسوله ته خدای (ج) خپل حضور ته بللی پې.
ده و ویل: زه د حق دعوت ته لبیك وایم له دغه وینا سره دی ورېږدېده او د یوه آرام نفس په وتلو د ده شونډې بېرته پاته شوې او حق ته پې ځان وسپاره.

((هو ګو))

ketabton.com - The Digital Library

خیال او امید

د آسمان په لوښو کښې کومه یوه ډېره ښه ده؟ زه هر څوك خپلې عقیدې ته پرېږدم او پخپله د آسمان هغې لور ته په زړه کې ډېر ځای ورکوم چې تل په پرواز کښې ده او خیا ل ورته وایي.... دې ښکې جنۍ ډېر ښه هوسونه پخپل پلو کښې راټول کړیدي.

آسمان خپلې دغې هوسناکې او نیاز مینې لور ته اجازه ورکړیده چې هر څه بې زړه غواړي هغه له ځان سره واخلي.

دې ښایسته او ګلالۍ جنۍ کله د ګلو تاج په سر باندې ایښی د سوسن امسا په لاس د ګلو او سنبلو په چمن کښې ګرځي بوراګانو ته د الوتلو لوری او لودن ښیي.

لکه د شاتو مچۍ له ګلونو سره خوله په خوله شي او په شیره بې ځان مړوي.

یو وخت له خورو ورو ځنو سره خپله سپینه ښه زورورې سیلۍ ته سپاري او په دغه حین کښې د سحر د سپیدو سپینه جامه یا د تورې شپې تور کالي اغوندي او هره ګړۍ د خلکو په نظر کښې بیله جلوه لري.

د لوی خدای دغه ښیګڼه باید هېڅکله هیره نکړو چې مور بې د دغې وفا دارې جاودانې پیغلې په ملګرتیا بر خوردار کړو.

زموږ سرنوشت بې دد ې له سرنوشت سره په یوه ملکوتي پیوند کلک وتاړه چې په غم او ښادۍ کښې راسره وي.

په دغه ښکلی بخشش باید ډېر خوشحاله اوسو او دا ښایسته حوره ډېره وستایو.

د زړه په کورکښې دکور د میرمنې ځای باید دېته پرېږدو او ډېر پام وکړو چې هغه بد ګذرانه او بدخو یه خوابښې یعنې عقل ددې ښکلې نازنینې ناوې زړه ازار نکړي.

او ه یوازې همدغه جنۍ په ما باندې نه ده ګرانه دد ې له خورسره هم زه ډېره تینګه علاقه لرم.

خوربې له دېنه لږ څه لویه او جدي شانته ده چې ((امید)) ورته وایي.

څومره به ښه وي چې دغه مهربانه ملګرې چې له ډېرې مودې زما د سعادت پانګه ده ترهغه وخته راسره وي چې زما دژوند ډیوه مړه شي او ژوند خاتمه ومومي.

(ګوته)

له مرګه نه ویریږم

له مرګه نه ویریږم، که څوک راته ووایي چې نن شپه مرې زه به ووایم چې د خدای رضا مې قبوله ده، مګر خدای دې نه کا چې څوک راته و وایي دیوه تن ژوند ستا له لاسه تریخ دی.

((کانت))

د غم خوښي

زما دا خبره بې له پوهانو بل چاته مه کوئ ځکه چې ناپو هان بې له ملنډو په نور څه نه پوهېږي
زه غواړم هغه څوک وستایم چې ځانته اور لټوي اولکه پتنګ سره اورته ځان غورځوي.

ketabton.com - The Digital Library

دعشق په شپوکښې چې دژوند نیا لګي کر ل کېږي او د حیات ډیوه لاس په لاس ګرځي دسپینې سپوږمۍ په لیدلو ستاپه روح کښې یو مرموز هیجان پیداکېږی، ته بیا خپل ځان دتورتم په زندان کښې بندي نه وینې ځکه چې هر ه ګړۍ دیوه مقام ارزو درسره وي.
ته بیا داوږدې لارې او ډګران سفرله غمه خلاصېږې او خپله اروا په بېره د نور اوصفا چېنې ته استوې چې دشوق په لمبه لکه پتنګ ځان ستي کړې.
ترڅو چې په دغه نکته پوه نشې ((مړشه چې ژوندی شې)) په دغه تورتم او تیاره جهان کښې به لکه نوم ورکی میلمه اوسېږې

(ګوته)

دژوند لوبه

څه موده ما او تا یوله بله زړونه تړلي وو، اوپه غم اوښادۍ کښې ملګري وو.
په وارو وارو مو دښځې او مېړه لوبه شروع کړه بې له دې نه چې خبره جګړو او دعووته ووزي.
ډېرځله مو یو له بل سره وخندل، ددوو مینو غوندې مو یو د بل په مخ دمینې لاسونه راښکل، شو خي مووکړه، یوله بله مو خوله واخستله او خوله مو ورکړه.
په اخرکښې مو د ورو په شان په ځنګلونو او کښتونوکښې د الاداد اوپټپټانې لوبه شروع کړه او یوله بله داسې پټ شوو چې تراوسه مو سره نه دي موندلي.

(هاینه)

پوهه

دپو هې قوت ته وزرونه مه پیداکوئ، بلکه څه سرپ ورپورې وتړئ.

(بیکن)

هرچا وځورولم

ځینو پخپل عشق و ځورولم، ځینو په کینه زما زړه ازار کړ.
چا د عشق په زهرو زما ډوډۍ ولړله.
چا زما د شرابو په پیاله کښې دکینې زهر توی کړه.
مګرله هرچانه هغه چا ډېروځورولم چې نه یې راسره کینه پیداشوه او نه مینه.

(هاینه)

ketabton.com - The Digital Library

زما ترانې

زما ترانې ټولې په ز هرو لړلې دي.
ولې به نه وي لړلي آيا تا زما دزندګۍ په جام کښې زهر توی نه کړه؟
زما ترانې ټولې په ز هرو لړې دي، ولې به نه وي لړلي ايا زه پخپل زړه کښې په زر هاو ماران نه لرم؟
آيا له دغو ټولو مارانو نه علاوه ته زما په زړه کښې ځای نه لرې ای زما دلداره!

(هاينه)

د هوسونو مرګ

زما هوسونه مړه شو مګر زه لا ژوند ی یم.
ما خپل زړه له خوړو او خوندورو رؤياؤ څخه وشکاوه او مړنشوم.
اوس ما ته بې له رنځ تېرولو او غم خوړلونه نور څه نه دي پاته.
زماغلی اوچوپ زړه د همیشه لپاره دامیدو له ټودوالي محروم دی
زما د سرنوشت طوفانونو زما دژوند تر اوتازه ګل مړاوی کړ اوس زه يوازې له نا اميدۍ او افسر ده ګۍ سره مخامخ يم او د نجات وروستۍ ګړی ته ګورم.
زه هغه و چه پاڼه يم چې منی اوخزان بې ليدلی مګر دا لا په لغړ ښاخ پاتې ده اود ساړه ژمي بادونه يې رېږدوي.

(پوشکين)

د شاعر حال

ترڅو چې د هنر رب النوع تازه طعمه ونه غواړي شاعرغلی او ارام دی.
دی هم د نورو غوندې په خوړو او بو پسې هڅه کوي او د ګړو په شان په ډېرو ورو کارونو باندې بوخت وي.
د ده اسماني سريدنه غلې وي او هېڅ غږ ترېنه نه خېژي.
زړه يې له غم اورنځه فارغ وي او د ژوند له مبتذلو خوښيوسره يې تعلق وي.
لنډه داچې د جهان بې هنره خلکو غوندې عادي ژوند لري.
کله چې نا څا په د هنر رب النوع د شاعر په زړه کښې څه واچوی روح يې لکه ګربته چې له درانه خوبه پا څېږي رېږدي او له دغه احمقانه وخت تېرولو څخه خوابدی کېږی.
د جهان له عادي شور او غوغا څخه تښتي او خپل سر د خلکو نا څيزه بوتانو ته نه ټيټوي، بلکه په ډېر وقار او ټينګار له دغه عالمه کناره کېږي د ډکو سيندونو په موجونو او د ځنګلوپه شاعرانه زمزمو پسې روانېږي

"
"پوشکين

ketabton.com - The Digital Library

شاعرته

شاعره! د خلکو په ستاینه مه غولېږه! ځکه چې دمدح او تحسین نغاره ژرغلې کېږي.
داحمقانو او بېشعوره خلکو خندا او وینا ته غوږ مه ږده!
تل غلی جدي او ټینګ اوسه!
ته پادشاه یې باید د شاهانو غوندې په انزواکې ژوند وکړې.
ته خپله لاره مه پرېږده او هغه ځای ته ولاړشه چې ستا ازاد طبیعت یې درښیي.
ته د خپلو هغو اندېښنو او خیالاتو محصول چې په تا باندې ډېرقدر لري خلکو ته وړیا ورکړه او پخپله دغه بخشش له چانه څه مه غواړه!
اجر او مزدوري مه غواړه ځکه چې ستا مکافات یې له تانه بل څوک تا ته نشي درکولی.
ته پخپله د خپل ځان قاضي یې ځکه چې هېڅوک ستا په باب کښې تا غوندې سختګېرنه دی.
ای مشکل پسند هنر منده! آیاته پخپل کارپخپله خوښ یې؟ ایا ستازړه خوشحاله دی؟ که دغسې وي نو بیا څه پروا ده که خلک له تاسره دښمني وکړي او تاته بدووایي.
پرېږده چې احمقان د هغه معبد په غولي کښې لاړې توکړی چې په محراب کښې یې ستا د نبوغ اور لمبې کوي. پرېږده چې دوی د خپلې بې عقلۍ په وجه ستا د ځلاند مشعل پایې ولړزوي.
(پوشکین)

ادب او محبت

پام یې نه و، ددې په ځای چې په ډېر ادب راته تاسو ووایې په ډېره مینه یې راته وویل:
((ته)). په دغه وخت کښې د خوشحالۍ او خوشبختۍ خیا ل زما مضطرب ا وپریشانه روح ونمانځه او عاشقانه مچې یې ترې واخستله.
زه او س د هغې په مخکې ولاړیم او یوه شیبه ترېنه سترګې نشم اړولی.
په خوله وایم ای ښکلې پېغلې (تاسو) څومره په ادب یاست مګرپه زړه کښې وایم: ته پرما باندې څومره ګرانه یې.
" پوشکین"

دحقیقت اظهار

که زه د حقیقت په اظهار کښې زیان ووینم پروا نشته خو چې حقیقت زما د چوپوالی په وجه زیان ونه ویني.
" مترلینګ"

ketabton.com - The Digital Library

پیغمبر

دمعنی تنده او تلوسه راسره وه.

په چوپه اوغلی بیدیا کښې لالهانده ګرځېدم.

هغه پرښته چې شپږ وزرونه لري له پاسه راکوزه شوه او خپلې ګوتې یې چې له خوب اوخیاله سپکی وې زماسترګوته رانزدې کړې.

ما د وار خطا ګربتې غوندې خپلې سترګې پرانیستې.

د هغې لاس زما دغوږونو له څنګه تېرشو زماپه غوږونو کښې ناڅاپه یو مرموز اواز پیداشو.

همدغه وخت ما داسمان د زړه د ټپیدو اواز واوریده.

د دریاب له موجونولاندې مې د بحري حیواناتو ټک راټک ولیده.

دکورو په بوټوکښې مې د تاک څانګې اوپانې لیدې چې وده کوي او لوییږي.

پرښته زما شونډوته رانزدې شوه زما هغه ژبه یې رانه پریکړه چې کاریې نیش وهل و.

بیایې پخپلو لاسونو چې په وینولړلی وو یوه بله ژبه زما په خوله کښې کښېښوده.

زما په ځیګر یې تېره توره ومنډله زما رپیدونکی زړه یې راو ایست.

او د اور سوځونکې لمبه یې زما په سینه کښې ننویستله.

زه دیوه مړي په شان غلی او بې حرکته دبیابان په شګوکښې پرېوتم. دغه وخت مې ناڅاپه خدایي غږ ترغوږه شو چې ماته یې ویل:پا څېږه ! سترګې وغوړو ه، د خدای فرمان ته غوږ ونیسه او د اجرا لپاره یې سمدلاسه روان شه له بیابانو نو او دریابونو نه تېرشه پخپلو اورینتو خبرو د ایمان اور د خلکو په زړوکښې بل کړه!

" پوشکین"

د نیکانو ارمان

د نیکانو لوی ارمان دادی چې دسړو جوړولو په کار کښې برخه ولري که څه هم ددوی کارپېټ پاته شي او څوک پرې پوه نشي.

" پوشکین"

قبر او ګل

قبرسره ګل ته ویل:

ای د عا شقانو ګله! هغه د اوښکو څاڅکي چې هره شپه د چرګبر او سحرله سترګوستا په ښکلې بڼه راتوئیږي ته پرې څه کوې؟

ګل وویل:

او ل راته ووایه ! هغه چې ته یې هروخت خپلې ګیډې ته ننباسې څه ورسره کوې؟

قبروویل:ګله ! زه له هرې اروا نه چې ماته یې سپاري پرښته جوړوم او اسمان ته یې لېږم.

ګل وویل: قبره! زه دغه اوښکې ورو ورو د عطرو اوعسلو په صورت تبدیلوم او خلکو ته یې ورکوم!

" هوګو"

ketabton.com - The Digital Library

افتخار

دا طلايي سکه چې د دنيا په بازار کښې د افتخار په نامه چلند لري هېڅ ګڼمه.
هو! زه ورته په کرکه ګورم او له پښو لاندې يې کوم.
هغه چې د خپل هنر مزدوري غواړي دټيټ فطرت خاوند دی.
هغه چې ددغه بازار په سرو او سپينو پسې ليوا ل دی پرېږدئ چې دې بې ارزښه سکې ته لاس وغځوي.
داسکه هغه څوک اخلي چې ځان خرڅوي.
که ته غواړې چې دغه خلق وپېږې نوراشه دوی ټو ل ځانونه خرڅوي.
ته بايد دو ئ ته يو مناسب قيمت وټاکې او خپله امياني وشرنکوې.
که داسې ونه کړې نو د دوئ په تقوی اعتراف کوي.
اياته نه پوهېږې چې دوئ ټول دتقوی خاوندان دي.
افتخار او تقوی تل اوره په اوره وړاندې ځي.
ترڅو چې دنيا شته خلق د تقوی بهاپه افتخار تا ديه کوي.
دافتخار دسکې اواز دی چې دنيا يې په پښو دروليې ده.
ماپرېږدئ چې د جهان دپرهېز ګارانو په مقابل کښې بدمعامله او سم.
پرېږدئ چې زه دافتخار خاوندانو ته هېڅ ښکاره شم.
زه چې ځان د دغسې خلکو په مخکې وينم زړه مې له اندازې نه زيات دحقارت تمنا لري.
زه دغه طلايي سکه چې د جهان په بازار کښې رواج لري او دافتخار په نامه يادېږي هېڅ ګڼمه اوپه نفرت ورته ګورم.
زه او س دافتخار او تقوی غوندې وړو څيزونو په مخکې نه يم ولاړ.
زه دغه وخت له ډېرو لويو حقايقو سره مخامخ يم چې يا بايد غلی اوچوپ پاته شم يا ډېرې لوېې خبرې وکړم.
ای زما پوهې اوهوښياری! راشه هغه څه ووايه چې د نوروپه فکرکښې نه راځي.

"نيچه"

څه غواړم؟

د ډېرو خلکو له پټ رازونو خبرشوم مګرله ځانه لاخبرنه يم.
زما سترګې ماته دومره نږدې دي چې مانشي ليدای.
زما زړه غواړي چې له ځانه څه قدر لرې شم او خپله څيره ووينم مګر دومره لرې نه لکه چې له غليم نه لرې يم.
اوس زما ډېرنږدې دوستان هم له مانه ډېر لرې دي.
زه غواړم د دوست او دښمن ترمنځ يوه فاصله ولرم ترڅو چې هغه څه په ځان کښې وليدی شم چې په ماکې شته.
اوس پوه شوئ! چې زما زړه څه غواړي؟

" نيچې"

ketabton.com - The Digital Library

د بډای فقر

لس کاله کېږي چې يو ځاڅکی باران په ماباندې ونه وريده.

يوه سړه ورمه په ماونه لګيده د مينې او محبت پرخه زما دزړه په کښت پرېنوته ځکه چې په دغه ځمکه هېڅکله باران نه وربېږي.

زما پو هې! زه اوس تاته مخ اړوم او تاته اسره لرم چې په داسې وچکالۍ کښې ته و چتوب غوره نه کړې.

له تا نه هيله لرم چې زما لپاره روح خوښونکې ورمه، زه خوشحالوونکې پرخه، ژوند پالوونکې اورياشې.

پخوا تردې ماوريځو ته ويل چې زما له کو هستا نه لرې شئ.

ماويل: ای تورو وريځو زما له مخې نه لرې شئ چې د رڼا پلوشه په ماباندې ډېره پريوزي او مخه مې ښه رڼا وي.

اوس د هغو وريځوپه لاره کښې دامونه ږدم چې ګوندې يوه شيبه زما په سرباندې سيوری شي او زما خبرواخلي.

پخواله دېنه په تريخ حقيقت پسې ګرځېدم اوس دتصادف څښو ته لاس غځوم اوغواړم چې ميلمه پالونکی شم، خپله برخه او دخپل وچولي ليک له ځانه ونه شړم.

نن زرتشت له خپلې سختې نه لاس اخستی دی او لکه تود باد چې کنګل ويلې کوي خپل ملايمت ښکند وي.

تراوسه لاپخپل کوهستان کې انتظار کاږي مګر دغره له لوړې څوکې راښکته شويدی.

له هغو کنګلونه چې تل ترتله ساړه او ترلې پاته کېږي يو قدم راتېټ شويدی ستومانه دی مګرخوشحاله معلومېږي.

غلی شه! چې حقيقت لکه ټينګه وريځ زما په سرتېرېږي دوريځې له زړه نه يوغير مريي برق ځليدونکی دی.

حقيقت ورو ورو له ډېرو لويو پټه پايو او پلو ځځه زماپه لوړې راښکته کېږي.

راشه! راشه! ګرانه حقيقته.

چوپ شه! دا زما حقيقت دی چې په ځيرځير او خوارږه اضطراب راته ګوري او کتل يې لکه دستورو کتل جذاب اوشيطنت اميز معلومېږي ته به وايې چې زما د نيکمرغۍ راز يې پخپل حدس موندلی دی او پوه شويدی چې نن ولې دغره له لوړې څوکې راښکته شوی يم ولې ملايم او ارام يم؟ ته به وايې چې له ليدو اوکتو يې يو ګلرنګه ښامار ما ته خوله وازه کړي ده.

غلی شه! چې زما حقيقت څه وايي:

افسوس دی ستا په حا ل ای زرتشته! ستا حا ل دهغه چاغوندې دی چې سو چه زرېې خوړلی وي، اخر به ستا ګيډه څيرې کړي او دغه زربه ترېنه وباسي.

زرتشته! ته له اندازې نه زيات بډای، له حده زيات د خلکو سترګې بريښوې او په زړونو کښې ځانته حسد پيداکوي.

زه د ستا د ځليدونکې رڼاپه مخکې دريدای نشم او سيورې ته پناه ورم اوريږدم.

بډايه! ځه ولاړشه! ځه روانيږه ای زرتشته له خپل لمرنه لرې شه! ته غواړې چې له خپلې هغې رڼا نه چې له تاسره ډېره زياته ده نورو ته په لپولپو څه ورکړې.

ته په دې نه پو هېږې چې هغه شی چې له تاسره په رښتيا زيات دی پخپله ته يې.

که غواړې چې چاته څه ورکړې له ځانه تېرشه خپل ځان ورکړه ای زرتشته!

ته وايې لس کاله کېږي چې يو ځاڅکی باران په ماباندې نه دی وريدلی، يوه سړه ورمه راباندې نه ده لګيدلې، د مينې شبنم زماپه زړه نه دی پريوتی.

ته دا اسره لرې چې په مينه درته وګوري اوتابنه وګڼي.

ketabton.com - The Digital Library

اياته نه پوهېږې چې ستا د خوشبختۍ پلوشو او حرارت شاوخوا ځمکه سوزولې ده؟ هغه زمکه چې له بارانه محرومه ده له عشقه هم څه برخه نه لري.

اوس ستا، ستاينه څوک نه کوي، بلکه ته د خپل دسترخوان دپوټو ټولوونکو ستاينه کوې.

زه تاپېژنم چې ډېر فقيربډای يې.

ستا ډېر شته تاپه عذابوي، ته خپل ځان په ډېره ورکړه ستومانه کوې. خپلې ارامتيا ته نه ګورې، له خپل ځان سره علاقه نه ښيې.

ستا باطن هميشه هماغه شان په شکنجه کښې دی لکه چې په پوانبارکښې له اندازې او ګنجايش نه زيات غنم واچول شي يايه يو زړه کښې له حده زياته مينه پيداشي. ته خپل ځان قربانوې خو څوک ستا، ستاينه نه کوي!

ای بې پوهې هوښياره! که غواړې چې په نوروګران شې بايد ډېر فقيرشې.

دا خلک له هغه چاسره مينه کوي چې په زحمت کښې وي هغه چاته يوه مړی ډوډۍ ورکوي چې وږی وي.

ای زرتشته! که غواړې چې چاته څه ورکړې نو خپل ځان ورکړه او له ځانه تېرشه!

زما خبره واوره، زه ستا حقيقت يم!

" نيچه"

هيرول

هغه څوک چې څه نشي هيرولی ښه سړی نه دی.

څو ک چې هميشه د بل دملامتۍ خاطره له ځان سره ساتي دښه زړه خاوند نه دی.

((…))

له هرچانه لرې

رټل او رټل کيده يو هم ښه نه ګڼم او له دواړونه کرکه لرم.

د چا اطاعت نشم کولی اوله چانه اطاعت هم نه غواړم.

هغه چې له ځانه نه وېرېږي بل هم نه ويروي.

په نورو باندې هماغه څوک حکومت کولی شي چې نورويروي.

زه به څنګه دغه کارته زړه ښه کړم چې د خپل ژوند په اداره هم نه يم خوښ.

زه غواړم چې د ځنګله يا د سيند حيواناتو غوندې يوه شيبه ځان هېرکړم چېرته پوازې کښېنم.

له خپلو لرې اوږدو رؤياو سره مشغول شم.

خپل ځان له ډېر لرې ځايه دلته راوبولم.

له ځانه زړه وشکوم اوبې له ځانه له بل چاسره څه مشغولا و نه لرم.

"نيچې"

د شاعر خوشبختي

دکلې رونق اوښتی دی، دخزان سيلۍ ټوله ښکلا له ځان سره وړيده، مګرشاعر د تېرو په ياد خپل غم سپکوي.

دی فکر کوي چې له داسې بدايعو نه يوه ښکلې تابلو جوړه کړې چې هېڅ خارجې وجودنه لري.

ketabton.com - The Digital Library

دی په رښتیا ډېر خوشبخت دی چې برباد شوی ښایست د خپل خیا ل په دام کښې نیولی اوساتلی شي.

" ایشندرف"

تسلي

دژوند پاڼه زېړه ده، اوس تا تورو خاوروته سپاري ای دخاورو اولاده!

مګر غم مه کوه! ستاله خاورو نه به یو داسې نیالګی زرغون شي چې هرکا ل به نوي ګلونه نیسي او هرپسرلی به ستا په یادو عطر افشاني کوي.

" روکرت"

هابیل او قابیل

دقابیل نسله! ته ارام ویده شه! ښه خوره او ښه څکه، تل موړ او خوشحاله اوسه! ځکه چې ژوند تاته په ډېره مینه خاندي.

مګرته ای د هابیل نسله! ته ل عمرېه خوارۍ او بدبختۍ کښې غوټه اوسه او په زحمت مړشه!

دقابیل اولاده! ډېر خوشحاله او سه ځکه چې اسمان تاته په ډېرښه نظرکتلی دی اوته بې خوښ کړی یې.

د هابیل اولاده! ته همدغسې په غمونو، زحمتونو اوسختیو کښې تل ترتله ژوند کوه!

دقابیل زوزاده! خانده اوخوشحالېږه ځکه چې ستا کښت ډېرښه راغلی اوستا رمې کا ل په کا ل زیاتېږي.

مګرته ای دهابیل زوزاده ! همدغه شان په لوږه شپې سبا کوه اوفریاد کوه.

دقابیل بچیو! تاسې تودو نغریو ته نږدې کښېنئ او ځانونه تاوده کړئ مګر تاسې ای دهابیل بچیانو لکه ګیدړان په سمڅو او غارونو کښې له سړونه وربږدئ او ورپېږئ.

دقابیل نمسیو! تاسو معاشقه وکړئ! او څنګه چې ستاسو سره اوسپین زیاتېږي خپل ټبر هم زیات کړئ او هرکا ل نوي اولادونه راوړئ.

مګر تاسو ای د هابیل نمسیانو خپله اشتها وسېځئ او له خپلې کمبلې نه هېڅکله پښې مه باسئ!

دقابیل ټبره! ته د ځنګلوونو د حشراتو غوندې تل خوره او غتېږه!

مګرته د هابیل ټبره! له خپلو اولادونو سره په لارو اوکو څوکښې سر ګردانه ګرځه!

اه دقابیل نسله ! که ته مړ هم شي ستاپه غوښو او هډوکو به ځمکه تیاره شي اوکښت به ښې ډېرښه راشي مګرته ای د هابیل نسله! په ژوند هم څه حاصل نه لرې او هېڅ لاس ته نه درځې.

مګر ګوره! ای دقابیل نسله! سره له دغو ټو لوشیانو یو لوی شرم هم ستا په برخه رسیدلی دی هغه دا چې ستا په حکومت کښې ((پاله او کرکې دسرنیزې په مقابل کښې مغلوبه ده)).

ته! ای دهابیل نسله دا ځمکه پرېږده او اسمان ته وخېژه ځکه چې ځمکه پې ستا لپاره نه ده پیداکړې.

" بودلر"

ketabton.com - The Digital Library

سخاوت

سخاوت دانه دی چې سړی چاته ډېرڅه ورکوي بلکه په ځای ورکړه سخاوت دی.

"لاربروير"

بې اسرې

يتيم هلک وم، ددنيا له شتو نه مې دوه رڼې سترګې درلودې چې دزړه آرامتياپکې ليدل کېده.
زه په ډېر اميد د لويو ښارونو خلکوته ورغلم مګردوئ ماته څه اعتنا و نه کړه ځکه چې دوی ته ډېر زرنګ ښکاره نشوم.
شل کلن وم چې يوپټ اور زما په زړه کښې بل شو او يو نا څاپه راته ټولې ښځې ښکلې او ښايسته ښکاره شوې زه په ټولو مين شوم مګرپه دوئ کښې يوه هم په مامېنه نه شوه او يوې ته هم زه ښکلې ښکاره نشوم، که څه هم ما وطن او پادشاه نه درلود مګر بيا هم د جنګ ميدان ته ورغلم چې مړشم خو مرګ قبول نه کړم.
زه اوس نه پوهېږم چې دلته څه کار لرم او د څه لپاره يم؟ ماته دانه ده معلومه چې دنيا ته پخوا له وخته راغلی يم او که وخت رانه تېرشوی دی.

"ورلن "

خلك اوشاعر

يوه ورځ هغه لوی اوپراخه ميدان هغه لوړ او او چت غره ته وويل:
ستا په وچولي کښې دژوند نخښه هېڅ نشته، ستا پرمخ باندې هميشه دسيليو او بادونو څپېړې لګېږي.
په همدغه وخت کښې د اولس خلکو شاعرته وويل: ستا سر وکار تل له خيا ل او انديښنو سره دی اوستا وجود هېڅ نه دی په کار.
سنګين غره په ځواب کښې و ويل:
زه يم چې ستاله سينې نه هر راز بوټې راکاږم. دغرمې سوځوونکې تو دوخه پخپل ساړه دم باندې سړومه، د طوفاني وريځو مخه نيسم. پخپلو ګوتو د واورو بخري جوړوم اوذ خيزه کوم بې زماله سينې څخه داوبو لښتي روانېږي اوتاته دژوند پيغام دروړي.
شاعر هم خلکوته وويل: پرېږدئ چې زه سر په زنګانه کښېږدم او فکروکړم ايا تاسو نه وينئ چې زما د زړه له چينې نه ډېرې خوږې او به راخوټېږي چې دبشر تنده ماتوي.

" ګويته"

انسان

هميشه ويريدل، په هروخت کښې هيله او اسره لر ل، هرکله دپخوانيو خاطراتو يادونه، دايمي شکايتونه، مسلسله ناراضي، د دروغو په لذت پسې افسوس او ارمان، په حقيقت پسې هېڅکله نه ګرځېدل، خپل ځان له خپل اصلي

ketabton.com - The Digital Library

قیمت نه کله زیات او کله کم ګڼل، یوازې په غم او محنت کښې ځان پېژندنه، او د ګورپه غاړه دژوندپه ماهیت پوهېدل.

دا دی د انسان حقیقت یا لږ تر لږه زما مفهوم او معنی. سره له دغو ټولو خبرو زه پخپل ژوندکښې یو حقیقي افتخار لرم هغه دا چې ددروغو په شهرت پسې هېڅکله نه یم ګرځېدلی.

هېڅکله مې بې دعشق له درشله بل شي ته سرنه دی ټیټ کړی. زه عشق همیشه له ځانه لرې کړی او بیل کړی یم او د ښه نامه تنده بې په ماکې پیداکړیده مګر عشق او افتخار یوه هم تراوسه پورې بې دزړه له غمه نور څه نه دي راکړي.

" الفیري"

په انګلستان کې

دغم داستان بیانو ل او داسې څوک لر ل چې په دغه داستان پوه شي اوخپل پټ غمونه په کښې ووینې دغمجن زړه لپاره ډېره ښه تسلی ده.

یو وخت دغه تسلي زماپه برخه رسیدلې وه مګر کله چې ما دانګلستان په خاوره کښې قدم کېښوده. هغه وخت چې ماد دې ځای خلک ولیدل چې ډېرو ټېنګو او تورو و ریځو د دوئ له نظره شین اسمان پټ کړیدی نوزه له دغې تسلی نه محروم شوم دلته هېڅوک نشته چې دزړه په ژبه پوه شي.

اوه! دا ساړه خلک دایخ زړونه چې د خدای له نامه نه هم غافل پاته دي بې له طلاؤ څخه بل خدای نه پېژني او بې له پیسو نه بل شي ته په تقدس نه دي قایل.

کشکې زما دزړه اهونه دومره پورته لاړشي چې د الپ دکوهستان لمنوته ورسېږي ښایي چې هلته داسې خلک ومومي چې دعاشقانو د زړه په غمونو او رازو پو هېږي.

" الفیری "

غوبی

ای دفصلونو او کښتونو پالونکیه!

ای وفادار خدمتګاره! ته د ډېرلوی او ارام قوت ښکارندوی یې.

زه له تاسره ډېره مینه لرم ته په ماباندې ډېرګران یې.

له تاسره دصلح غوښتلو اوعزة النفس روح موجوده ده.

ته لکه یوه خاموشه مجسمه خپلې کروندې ته ګورې اوددې لپاره چې دفداکارۍ وظیفه ترسره کړې پخپله خوښه درانه جغ ته سرټیټوې.

ته دانسان په خدمت کښې دموقر فرمان بردار په ډول خپل عمر تیروې. هروخت چې هغه تاوهي او ژوبلوي دې ته ورته سرراګرځوې اوپه صبر او تحمل ورته غلی او ارام ګورې.

ته پوهېږې چې د جهان ودانو ل ستا وظیفه ده.

ته دانسان دتېري په مقابل کښې څه نه وایې اوشکایت ستا عادت نه دی.

ته سرکشي او نافر مانې نه کوې مګر زه ستا د درد مند روح اواز او روم چې دبخار په ډو ل اسمان ته خېژي.

زه ستا د درد خفیفه ناله اورم چې داسماني سرود او د فداکارۍ دسرود په شان په دغه فضا کښې خپرېږي.

ketabton.com - The Digital Library

ستا حقیقت په دغه شنه او غلي کنست کښې ځای لري.
زه تا په همدغه هنداره کښې وینم ای و فادار خدمتګاره!

" کاردوچې"

د ټاګور نغمې

(۱)

هغه ماشوم چې ډېرې ښایسته شاهانه جامې اغوستي دي او د جواهرو قیمتي امیل یې په غاړه دی ډېرښکلی ښکاري مګر د نورو ماشومانو غوندې معصومانه لوبې نشي کولی او هغه خوشحالي ده هیره کړي ده.
دی چې هرقدم اخلي دا ښایسته جامې یې په پښوکښې نښلي.
له ده سره تل دغه ډارملګری دی چې کالي یې په خاورو نشي ځکه له نورونه لیرې لیرې ګرځي اوپوازې معلومېږي.
دده حرکت ازاد نه دی اوله خاورونه ډېره ډډه کوي.
دماشوم مورې! دماشوم دغه راز پاک ساتل چې دغومره قیداو تکلیف ورسره وي ماشوم ته زیان رسوي او له ډېرڅه یې محروموي.
همدغه شی دی نه پرېږدي چې دژوند په صحنه او د انسانانو په ډله کښې داخل شي.

(۲)

چېرته چې زړونه له ډار او ویرې څخه په امن کښې دي او سرونه هر ځای ته هسکېدلی شي.
چېرته چې علم اوفکر ازاد دی.
چېرته چې دغه لوی جهان په ورو ورو فکرونو نه کوچنی کیږي.
چېرته چې کلمات د حقیقت او راستۍ له کومې څخه راوزي
چېرته چې بې نتیجې کوښښونه لاس غځوي اومطلب ته رسیږي.
هلته چې دکار اوعمل لاسونه نه دي ترلي.
هلته چې داستدلال دچینې رڼې اوبه دعنعناتو وچ ځنګله ته لاره نه لري.
هلته چې ذ هنونه او دماغونه نشو ونما کوي.
لویه خدایه! ته ماپه دغسې فردوس او ازاد جهان کښې له خوبه را ویښ کړه.

(۳)

لویه خدایه! زما مناجات دادی.
د افلاس نیلې زما د زړه نه وشکوه او لرې یې وغورځوه.
ماته توفیق راکړه چې خپلې خوښۍ اومصیبتونه په آسانۍ وزغملی شم.
توفیق راکړه چې غریب او بینوا له نظره ونه غورځوم ، اود ډېر بې باکه قوت په مخکښې هم سر ټیټ نه کړم.
زه دا توان غواړم چې ددنیا له خسیسو شیانونه ځان وژغورم او خپل قوت خپله مینه ستا خوښې ته وسپارم.

ketabton.com - The Digital Library

(۴)

بس همدغو مره ارزو راته پریږده چې هر لورته تاپرې ولیدای شم.
په هر څه کښې تاووینم او بیله تانه بل چاته خپله مینه وړاندې نه کړم.
هو! زه همدغو مره ارزو غواړم چې یوازې له تاسره زما تعلق وساتې نور څه نه غواړم ایکې یوه زولانه غواړم چې ما ستا د رضا پابند کړي. او په دغه نیمګړي ژوند کښې زماسرو کارله تاسره وي.
دا زولانه دمینې او محبت زو لانه ده.
هغه چې له ماسره مینه لري غواړي چې له هرې خوانه زما مخه ځانته راوګرځوي.
ایا ستا محبت له ماسره دغه راز نه دی؟
ته پو هیږې چې ستا مینه له ماسره ډیره زیاته ده مګر بیا دې هم زه ازاد پرې ایښې یم.
زما دوستان ما ځکه یوازې نه پریږدي چې زه دوئ هیرنه کړم.
ډیرې ورځې وشوې مګر مایو ځل هم ته پخپلو سترګو و نه لیدې.
که څه هم ماستا نمانځه په ځای نکړه او پخپل زړه کښې مې تاته مناسب ځای جوړنه کړی شو مګر بیاهم ستا مینې ته انتظار لري.

شاعر او پربنته

شاعر: داسمان پربنتې! که زما دسترګو یوه اوښکه او زما د شونډو یوه بوسه ستا لپاره کافي وي زه دا دواړه له تانه نه دریغوم.
دا ددې لپاره چې که ته بېرته اسمان ته وخیژې چې زما دعشق یاد ګار درسره وي مګرله مانه دا امیدمه کوه چې زه د هیلي او اسرې لپاره یا د افتخار اوسعادت لپاره حتی چې درنځ اوغم لپاره کومه نغمه سازه کړم.
زه غواړم چې خپله ژبه غلې وساتم او د زړه خبرې واورم.
پربنته: شاعره! دا څه وایې؟ زه خو دخزان سیلۍ نه یم چې اوښکې خپله غذاو ګنړم اودغه دغم اولاد داوبو څاڅکی وبولم.
هغه بوسه چې ته یې ستایې له تانه نه غواړم ځکه چې د بوسې درکولو لپاره زه تاته راغلې یم او غواړم چې ستا دو جود له کښت نه بیحاصله ګیاه لرې کړم چې هغه دسستۍ او تنبلۍ بوټی دی او د زړه غم نه دی.
ستاغم یوازې په خدای پورې تعلق لري.
که ستا غم هرڅومره زیات وي ته د خپل زړه دغه مقدس زخم همدغسې پریږده. پټی او ملهم پرې هیڅکله مه ږده.
ځکه چې دبشر دلو یوالي لپاره لوی لوی غمونه په کاردي اوبل هیڅ شی یې دغومره نشي لویولی.
شاعره! ته دا ګومان مه کوه چې دغم دښکلا ادارک ته خاموشي ضرورده ځکه چې له ټولو نه ښکلې نغمه هماغه ده چې ډیره نا امیدي په کښې وي.
دزړو شاعرانو جاویدانه اوازونه زما په یاد دي چې بوده او تنسته یې له اوښکو او اهونو څخه اوبدلې ده.
ماهیخور مرغه سترې اوستومانه دماښام په تیاره کښې خپل ځنګله او ځالې ته راشي او خپل بچې وږي ووینې چې دساحل له څنډې ورته رامنډې ووهي او خولې یې د طعمې لپاره وازې نیولې وي نو دی په یوه لویه تیږه کښېني اواسمان ته په ډیر حسرت ګوري.

ketabton.com - The Digital Library

دی پوهېږي چې بيهوده يې دبيحاصله ساحل او خاموش درياب په سرباندې دطعمې لپاره پرواز کړی او هېڅ بې نه دي موندلي.
سره له دې بياهم دی تش لاس نه دی راغلی او خپل خونين زړه ورسره شته چې خپلو بچيوته يې اخرينه طعمه کړي.
دامرغه غلی او ارام په ګټه پريوزي او خپل خيرې ځيګر خپلو ورو بچيانو ته وړاندې کوي په دغه وخت کښې يې له خټکه ويني بهيږي او دی دميني په ميومست په ځمکه پريوزي.
په دې فدا کارۍ کښې کله دتدريجي مرګ له شکنجې لاندې سترۍ شي او ويره ورته پيداشي چې دژوند اخرين رمق له لاسه ورنه کړي نو ځکه نيم ژواندی راپورته شي او خپل وزرونه وخنډې په دغه وخت کښې چې دشپې وروستی شومه وي دوداع يو داسې مرګانی فرياد له زړه راو باسي چې دريايي مرغان له ساحله تښتي اوهغه مسافر چې دسيند په غاړه تېريږي له وحشته ربږدي او خدای ته ځان سپاري.
شاعره! ته په دې پوه شه چې دټولو حقيقي شاعرانو سرنوشت همدغه دی چې دماهيخور مرغه په شان دخپل زړه دوينو دسترخان خپور کړي او خلک په دغه دسترخان ميلمانه او خوشحاله کړي.
کله چې شاعران له خاورو شوو اسرو، له رنځونو او غمونو، له عشق او نا اميدۍ نه حکايت کوي ددوی خبرې که هرڅومره ښکلې وي بيا هم له زړونو نه غم نه وړي.
د شاعر خبره لکه تيره توره داسې ده چې په هواکښې حرکت کوي او يوه ځلانده حلقه تشکيلوي مګريه څوکه کښې يې هميشه دوينو ځا ځکي ليده شي.

"الفرد دوموسه "

غم اوخوشحالي

خوشحالي هغه غم دی چې پلو ې له مخه لرې شوی دی.
هغه چينه چې ستاسې خوښۍ او خوشحالۍ ترېنه راخوټيږي په حقيقت کښې ستاسوله اوښکونه ډکه ده.
هر څومره چې دغم شوکارې ستاسو د وجود لوښۍ وکروي او زور ځای په کښې جوړ کړي هغومره په کښې دخوشحالۍ لپاره ډېر ځای پيداکيږي.
اياستاسو دغه کنډو ل چې له شرابونه ډک دی دکلا ل په داش کښې په اورباندې نه و ايښی؟
آيا دغه د دروی شپيلۍ چې په اوازيې ستاسې روح خوشحاليږي په تيره تيغ غوځه شوې او جوړه شوې نه ده؟
کله چې پخپل زړه کښې خوشحالي وينئ که خپل زړه وګورئ دا به درته څرګنده شي چې هماغه څيز چې تاسو بې غمجن کړي ياست تاسې خوشحا له کوي.
کله چې ستاسو په زړه کښې غم پيداشي که پخپل زړه کښې سترګې وغړوئ په دې به پوه شئ چې د هماغه شي لپاره اوښکې تويوئ چې تاسې بې خوشحاله کړي ياست.
ځينې خوشحالي لويه ګڼي او غم وروکې، ځينې غم لوی ګڼي او خوشحالئ ته په کمه سترګه ګوري، زه وايم دواړه يوله بله بيل نه دي او دواړه يو ځای راځي کله يوله تاسوسره مخامخ کښيني هغه بل ستاسو په بستر کښې ويده وي.
تاسې لکه دترازو شاهين دغم او خوشحالۍ تر مينځ واقع ياست کله چې دتلې پلې تشې وي تاسو غلي ياست.
کله چې زرګر په تاسو باندې خپل زرتلي نو دغم يا خوشحالۍ پله درنيږي او سپکيږي.

" خليل جبران"

ketabton.com - The Digital Library

پارلمان

پار لمان ددولت زړه دی او د حکومت مثا ل لري چې په ټولو غړو بې فرمان چلېږي.
که دماغ له کاره ولوېږي سرې ژوند کولی شي لکه ليونيان او احمقان چې ژوندي دي. مګر که زړه کارو نه کړی شي ژوند ختمېږي.
" روسو"

ژوند

دامه وايه چې ژوند يو دايمي بزم دی ځکه چې دا خبره احمقان کوي.
داهم مه وايه چې ژوند تل ترتله مصيبت دی ځکه دا د بې زړه او ضعيفو خلکو خبره ده.
لکه چې د ونو شنې څانګې په پسرلي کښې له خوشحالۍ زېږدي خانده!
لکه چې دسيند موجونه په لويو ګټولګېږي او فرياد کوي ژاړه!
د جهان ټو ل خوندونه وڅکه اوټو ل دردونه وزغمه بياووايه هرڅه چې دي ډېر دي مګرله خوب او خيا ل سره شباهت لري.

" پادياما‌نتوپولس"

قوت اوجرئت

دسيند په اوبوکښې مخ پورته تګ قوت اوجرئت غواړي او داوبو له جريان سره موافق تګ مړه کبان هم کولی شي.
" اسما يلز"

تاريخ

هغه چاته لوی او واړه څه فرق نه لري چې هرڅه ده پيداکړي دي او دټولو خالق دی.
هرچېرته چې هغه شته هرڅه شته او هېڅ ځای نشته چې هغه په کښې نشته.
زه له دومره کوچنيتوب سره چې هېڅ نه يم هرڅه يمه.
ځکه چې د ځمکې، دستورو او د شمسي کا ل اولاديم.
زه له هغې خاورې پيدايم چې دقيصر لاس، دافلاطون ماغزه، دمسيح زړه او د شکسپير نبوغ بې په ذراتو کښې ګډ دی.
" امرسن "

لوړه پايه

په دغه جهان کښې د هرچا د لوړيدو لپاره يوه پله او پايه په کار ده چې هغه درد او الم دی.
" اناتول فرانس "

ketabton.com - The Digital Library

بدبختي

بدبختي ده چې عقل اوپوهه تربيه کوي.
" هوګو"

عقل

که غواړې چې دعقل په زيان او ضرر پوه شې دا ومنې چې عقل هغه قوتونه په سړي کښې وژني چې ژوند پرې ولاړ دی.
ژوندون په عقل او اراده ولاړ دی.
غوښتنه او اراده د هر پيشرفت اصل او اساس دی.
څومره چې عقل زياتېږي هغومره اراده ضعيفه کېږي.
که انسان په هرڅه پوه شې يقين وکړه چې بيا به هېڅ نه غواړې او هېڅ ارزو به ورسره نه وي يعنې اراده به نه لري.
عمل له ارادې څخه پيداکېږي او اراده له ارزو څخه.
دا دواړه له هغه شي سره نه يوځاى کېږي چې دحکيمانو او فيلسوفانو په برخه رسيدلي دي يعنې تردد اوتامل.
زه ډېرې پوهې له ژوند څخه عاجز کړي يم.
ناپليون، سزار او ددوئ امثا ل هغه کسان نه وو چې ډېرفکر کوي ځکه يې هغه څه وکړى شو چې زړه يې غوښتل.
" اناتول فرانس "

ترقي او تکامل

زه په دې عقيده يم چې د بشرتکامل به ډېر ځنډ انجام مومي.
ددنيا سير ډېر بطي دی د بشر نبوغ په تقليد کښې دی او د ابتکار خونده يې نشته.
لکه چې په فزيک کښې دثقل قانون موجود دی چې زمونږ تعلق د ځمکې له زړې کرې سره ساتي په روان شناسی کښې هم دغه قانون وجود لري او زمونږ دلچسپي له زاړه جهان سره ټينګوي.
ګويټي هم ويلي دي چې خلق لا داصلي ګناه د اتمی برخي په اختراع نه دي بريالي شوي.
" اناتو ل فرانس "

دژوند ضروري شرط

ناپوهي يوازې دنيکبختی لازمي شرط نه دی، دژوند ضروري شرط هم دی.
که مونږ په هر څه پوه شو يوساعت هم دژوند تحمل نشو کولی.
هغه احساسات چې ژوند مونږ ته ښه ښکاره کوي يا ژوند راته د تحمل وړښيي له دروغو څخه زېږي او په مو هوماتو باندې تغذيه کېږي.
" اناتول فرانس "

ketabton.com - The Digital Library

علم او اخلاق

له علم څخه ديوې اخلاقي نتيجې اميد لر ل ډېره لويه اشتباه ده.
درې سوه کاله پخوا خلک په دې عقيده وو، چې ځمکه دخلقت او پيداکيدو مرکز دی. او نن موږ پوهېږو چې د لمريو ه منجمده ټوټه ده.
اوس پوهېږو چې دستورو په سطحه کښې څه ګازونه سوځي.
په دی هم پوه شوي يو چې دغه جهان چې موږ په کښې د ګرد اوغبار يوې ذرې غوندي يو تل دجوړولو او ورانـو لوپه حا ل کښې دی.
موږ ته دامعلومه شوه چې پرله پسې ځينې ستوري پيداکيږي او ځينې له مينځه ځي. مګر دغـو خارق العاده اکتشافاتو زموږپه اخلاقو کښې څه تغير رانووست.
ايا نن ميندي له خپلو بچيانو سره له پخوانه زياته مينه لري؟
يا دغه مينه له پخوانه کمه شوي ده؟ ايا اوس دښکلاپه احساس کښې له پخوا نه څه زيادت يانقصان راغلی دی؟
ايا نن د زړورو قهرمانو په زړه کښې له پخوا نه څه فرق ليدل کيږي؟
ځمکه لويه وي او که کوچنۍ وي د بشر په حا ل کښې څه تغير نه راولي، زمکه لويه ده په دې شرط چې غم او رنځ په کښې وي او عشق موجود وي.
غم اوعشق دغير فاني ښکلا جاويداني مرکزونه دي.
غم داسې نعمت دی چې قيمت نه لري.
هغه ښيګڼې چې په ځان کښې وينو او هغه څه چې ژوند زموږ په نظرکښې ښه ښکاره کـوي د همدې لـوی نعمت اغيزه ده.
زمونږ ترحم، شجاعت شهامت، او نورټو ل فضايل اوملکات دهمدغه شي مرهون دي.
اخلاق طبيعتاًپه احساساتو باندې تکيه لري اوبس.

" انا تول افرانس "

فکراو احساسات

تاسې واياست چې دټولو مصيبتونو اوبد بختيو علت زموږ فکردی، که غواړئ چې دفکر پـه نحوست قايل شئ بايد په قدرت او عظمت کښې يې ډېره مبالغه وکړئ مګرپه دې خبره بايد پوه شئ چې فکر په احساساتو اوغرايزو باندې ډېرلږ تسلط لري.
هغه خلک چې د فکر له تاثير لاندې ډېرزيات راغلي دي هغوئ هم د نوروپه شان متکبر شهواني اوبخيلان دي.
چېرته چې تمدن ډېر وړاندې تللی هلته هم هغه کارونه ډېرلږدي چې په فلسفي اصولو اجرا کيږي.
موږ دغرايزو او احساساتو په مقابل کښې دومره ضعيت او ذليل يـو چې زه هېڅکله يـو داسې شعوري حالت ته نشم قايليدلی چې له طبيعي حالت سره مخالف وي.

" اناتول فرانس "

ketabton.com - The Digital Library

تمسخر او ترحم

هرڅومره چې د انسان په ژوندانه کښې ډېرفکر کوم هغو مره راسره داعقيده ټېنګېږي چې بايد د بنيادم داعمالو شاهد او قاضي تمسخر او ترحم وي.

دادوه ښه مشاوران يوپخپله خندا ژوند زموږپه نظرکښې محبوب کوي او بل پخپله ژړا ژوند راته مقدس ښکاره کوي.

هغه تمسخر چې زه يې لرم بې رحمه نه دی، په عشق اوښکلا باندې ملنډې نه وهي، بلکه ډېرملايم او نيکو کاردی.

د ده په خندا قهر سړېږي او موږته دانښيي چې بايد د اشرارو او احمقانو په مقابل کښې له تمسخر نه کارواخلو.

که دا حس له موږ سره نه وي نو زموږ په زړه کښې هرګوره نفرت پيداکېږي.

" اناتول فرانس "

دخلکو انتظار

خلک هر وخت په اجتماعي چاروکښې ډېرو لويو تغير اتوته انتظار لري.

دا هغه دايمي اشتباه ده چې دغيب ويلو له روح نه يې نشات کړی دی.

زه دا منم چې ژوند په رښتيا بې ثباته دی او ژوندي شيان تل تغيرکوي مګر داتغير محسوس نه دی.

د دنيا هره ترقي ډېره ځنډنۍ او منظمه ده.

نا څاپي اوسريع تغيرات هېڅکله نه دي پيداشوي اونشي پيداکيدای. ټو ل اقتصادي تحولات دطبيعي قواؤ په رحيمانه ځنډ انجام مومي.

دا خبره زموږ له احساساتو سره مخالفه وي او که موافقه مګر يو منلی حقيقت دی چې هرڅه هماغه شان دي چې پخوا و.

زموږ اجتماعي وضع د هماغه اوضاعو او کيفاتو نتيجه ده چې دمخه موجود و لکه چې علت اوسبب هغو ا حوالـو ته ويل کېږي چې وروسته تردې به موجودشي.

دا تسلسل ترډېر ه وخته ديوه حا ل ثبات ساتي اوپه ژوندکښې نظم او ارامتيا پيداکوي.

دا خبره رښتيا ده چې دغه حا ل نه هغه ارواګانې خوشالوي چې دنـورو شيانو ډېره تنده ورسره ده او نه په هغو زړونوکښې خوښي اچوي چې شفقت په کښې نشته. مګر د جهان نظم همدغه تقاضا لري او موږ بايد تن ورته کښېږدو.

موږ بايد پخپل زړه کښې يو څه حرارت او له ځان سره څه اشتباهات ولرو مګر آني او عجيب وغريب موفقيتونه ونه غواړو او دمعجزې انتظارو نه لرو.

" انا تول فرانس

"خطرناك

موږ ته هغه کسان خطرناک ښکاري چې روحيه يې زموږ له روحيې نه مخالفه وي.

هغه چې زموږ خويونه په کښې نشته موږ ورته بد اخلاقه وايو.

څوک چې زموږپه اشتبا هاتو مبتلا نه وي موږ ته شکاک معلومېږي او دا فکر نه کوو چې هغوئ به په نورو شبهاتو مبتلا وي.

" انا تول فرانس "

ketabton.com - The Digital Library

د ژوندانه مخ او شټ

ژوند لکه دزربفتو توکی مخ او شټ لري. هغه ښکلا چې په مخ کښې شته په شټ کښې نشته. مګر دټوټې اوبدانه(بافت) له مخ نه په شټ کښې ښه ليدل کېږي.

" شوپنهاور"

ليونتوب او حماقت

زه باورلرم چې بشر په هر وخت اوپه هر ځای کښې د خپل مصرف لپاره دجنون او حماقت کافي ذخيره لري.

دا سرمايه هرڅنګه چې وي بې حاصله نه ده.

کله چې ګورم چې يوه پخوانۍ اشتباه ورکه شوه بې له دېنه چې په دغه کار خوشحاله شم دبلې اشتباه په باب کښې فکر کوم چې دزړې اشتباه ځای نيسي.

زه په ډېر تشويش له ځانه پوښتنه کوم چې ايا دغه نوې اشتباه به له زړې نه ډېره خطرناک نه وي؟ که ښه فکر وکړو زاړه اوهام او زاړه خرافات له نوونه لږ زيان لري ځکه چې هغه د زمانې په مرور صيقل شويدي او ضرر يې کم شوی دی.

" انا تول فرانس "

په ځان باور

هر څوک چې په ځان باندې اطمينان اوباور لري خلک د هغه ملګري کېږي. په ځان باور يو داسې صفت دی چې د هرچاخوښېږي.

خلک له قطعي اويقيني مطالبو سره مينه لري نه له دلايلو سره. دليل اوبرهان د وګړو انديښنه او پريشاني زياتوي.

اوس ساده ګې خوښوي او په ساده خبرو پوهېږي.

خلکو ته بايد څنګه او څه راز و نه وايو بلکه هو يا نه ورته ووايو اوبس.

" انا تول فرانس "

تعصب

تعصب او عدم اغماض په هرعصر کښې شته.

هرڅه چې زموږ خوښ وي زموږ په نظرکښې لوړمعلومېږي او نمانځه يې کوو.

که څوک موږ ته زموږ د بتانو عيب ښکاره کړي خو ابدی کېږو.

خلک په مشکله دېته حاضرېږي چې دخپلو عقايدو په منشا اومنبع کښې لږ غوندې ايراد قبو ل کړي.

که چا پخپلو اصولو او معتقداتوکښې غوراو فکرکولی هېڅکله به نه وو معتقد شوي.

" انا تول فرانس "

ketabton.com - The Digital Library

ځان وپيژنه

دا خبره چې ځان وپېژنه ديوناني فلسفې له حماقتونو څخه يو لوی حماقت دی. موږ به هڅکله نه ځان وپېژنو او نه نور. ټول مشکلات په همدغه ځای کښې دي اوپه همدغې موضوع پورې ارتباط لري.
ددنيا جوړول دومره ګران کارنه دی لکه پېژندل يې چې ګران کاردی.
ښايي چې بشري نبوغ يوه ورځ يو نوی دنيا جوړه کړی شي مګر دا تو فيق به هېڅکله ونه مومي چې پرې پوه هم شي. دبشر په پوهه او نبوغ باندې دا ډېره لويه تعدي ده چې د حقيقت په لټون کښې په کار ولوېږي. څه شی چې له پوهې نه په کښې استفاده کېږي د اشياؤ لږ غوندې حقيقت پېژندل او ترېنه خوند اخستل دي.

" انا تول فرانس "

شخصيت

موږ غواړو چې خپل شخصيت له ځان سره هغه بل جهان ته هم يوسو له موږسره دا عقيده موجوده ده چې که څوک ځان هلته ونه پېژني هرسعادت چې د ده په برخه وي په ده پورې به څه ربط نه لري، بلکه دبل چا ما ل به وي.
له دېنه غافل يو چې زموږ شخصيت دلته په دغه جهان کښې هم محفوظ نه دی او په ژوندانه کښې څو څو ځله يو راز اوبل راز کېږي.
زه چې اوس له اتيا کالونه اوښتی يم له هغه شل کلن، (موريس ميترلينګ) سره هېڅ شباهت نه لرم بلکه هغه هېڅ نه پېژنم.
همدارنګه له هغه لس کلن هلک سره هم مشابه نه يم چې يوه شيبه هم په ځای نه و ناست او تل په لوبه مشغول و. ما ته اوس هغه پردی اوبيګانه معلومېږي.
هرکله چې په دې نړۍ کښې زموږ شخصيت بدلېږي نو بياولې دا انتظار لرو چې هغه بل جهان ته به يې له ځان سره ورو.

" مترلينګ"

بقاء

پسونه دطبيعت دسختيو په مقابل کښې مقاومت نشي کولی. که انسان دغه نوع د خپل خوراک لپاره نه وای ساتلی اوس به يې نسل ورک ؤ. مګر اوس چې دغه حيوان په دنياکښې ژوندی پاته دی څه سعادت يې په برخه نه دی ځکه چې دوژلو او خوړلو لپاره يې ساتلی دی.
هرحيوان او هر يوبوټی چې دلته وينئ، سرنوشت يې همدغه دی. کاڼي او معدنيات هم دغه رازدي مګر زموږ عمر دومره نه دی چې د دوئ تغير ووينو او په بدبختۍ يې پوه شو.

" مترلينګ"

کب

هغه کب چې يوازې ژوند کوي او هغه کبان چې په يوه ځای کښې ګډ ژوند کوي په يو ه اندازه پوهه لري مګر سره له دې ډېر کبان شته چې يوازې يوازې نه اوسېږي.

ketabton.com - The Digital Library

موږ نه پوهېږو چې ددوئ د اجتماع سبب څه شی دی؟
ښايي چې دوئ به د ځینو ځناورو او بلاګانو له ډاره او د ځان ساتلو لپاره یو ځای شوي وي مګر همدغه ګډ ژوند او یو ځای اوسیدل ددې سبب وګرځیده چې انسان پې ژر ښکار کړي.

" مترلینګ"

هغه چې دنیاته رانغله

په ملیاردونو نطفې ضایع کېږي او په دې باب کښې تاسې ډېرافراط کوئ.
ستاسو ښځې ډېرې لږې نطفې قبلوي چې هغه په انسانانو بدلېږي. هغه نطفې چې ضایع کېږي او څه ترېنه نه جوړېږي ستاسو دخوابدی اوخپګان موجب نه ګرځي.
تاسو ته معلومه ده چې دغه په سلهاؤ زرو ملیاردونو نطفې چې په هره پیړی یا نیمه پیړی کښې له دې جهانه ځي او هېڅ ترېنه نه جوړېږي دانسانیت توان په کښې شته او بالقوه انسانان ورته ویلی شو. مګر دوئ ته هغه چانس نه پیداکېږي چې موږ غوندې انسانان شي. لکه چې موږ ته هغه چانس په لاس نه راځي چې دمشتري کره رانه جوړه شي او هغومره عمرو لرو.
آیادغه بالقوه انسانان د فکري ا ومعنوي ژوند خاوندان وو او که نه؟ که نه وو نو څنګه ورته بالقوه انسانان ویلي شو؟
او س چې دوئ مړه شو او موږ غوندې نشو آیا د دنیا په اوضاعو کښې څه تغیر راغی؟ ایا ددوئ ځای تش پاته شو او هغه کارچې باید دوئ سرته رسولی وای سرته ونه رسیده؟

" مترلینګ"

څنګه به یو؟

موږ غواړو چې په هغه بل عالم کښې هم خپل ځان وپېژنو او پوه شو چې ته «اسمیت» یې اوزه «موریس» یم مګر دانه ده معلومه چې هلته به خپل کوم شخصیت غوره کوو؟
آیاته به داغواړې چې دغه اوسنی شخصیت درسره وي که دزلمیتوب یا دکوچنیتوب ددوري شخصیت.
موږ ته دا هم نه ده معلومه چې زموږ دبدو کارونو سزابه زموږ کوم شخصیت وپني؟ هغه به دغه موریس وي چې اوس له اتیا کالو نه اوښتی دی که هغه شل کلن موریس به وي چې ښل شخصیت یې درلود.
په رښتیا چې موږ تراوسه نه یو پوه شوي چې په څه صورت به د خدای حضورته وړاندې کېږو، سپین ږیري به یو که ځوانان اوکه ماشومان؟

" مترلینګ"

ستاسو فکر

ستاسې فکر چې هر څه وي تاسو هماغه یاست.
هېڅ امکان نه لري چې څوک له خپل فکره لوی شي یا د خپل فکرله حدودو څخه تجاوز وکړي.

" مترلینګ"

ketabton.com - The Digital Library

که طبابت ترقي وکړي

ښايي چې يوه ورځ طبابت دومره ترقي وکړي چې طبيبان دسړی زړه، سږي او نور زاړه له کاره وتلي شيان بدل کړي او دسر په کوپړی کښې هم نورماغزه واچوي.

هرکله چې زاړه ماغزه بدل شي نو طبعاً دغه حافظه هم نه پاته کېږي چې دتېر ژوند پوهه او معلومات،کينه اومينه يانور خاطرات په کښې ساتلي دي. چې دا حافظه لاړه شي هغه شخصيت هم دروميي چې له دغې حافظې سره ټينګ تعلق لري.

په دغه صورت کښې بيا څوک خپل ځان نشي پېژندلی او په دې نه پو هېږي چې زه څوک يم؟ يعنې دده او ديوه مړي ترمنځ به څه فرق نه وي مګر خيره او تنه به يې په کو څو اوبازاروکښې حرکت کوي.

دازيان چې دمغزو له بدلون څخه سړي ته رسېږي دمرګ او مړينې له زيانه کم نه دی. دغه جسد چې وروسته تردې دلته اوهلته ګرځي هغه پخوانی سړی نه دی بل څوک دی. هرتندر چې په ده پريوزي په هغه پخواني شخص پورې څه تعلق نه لري بلکه په يوه بل نا اشناسړي پورې ربط پيداکوي.

" مترلينګ"

څه غواړئ؟

که پاک خدای له تاسو نه پوښتنه وکړي چې څه غواړئ؟

تاسو به په ځواب کښې څه ووایاست؟

آيا داسې ژوند به وغواړئ چې تل ترتله وي او هېڅ زړښت او هېڅ راز بدبختي هېڅ تغير په کښې نه وي.

دغسې ژوند خوعيناً د هغه غټ کاڼي حا ل ته ورته دی چې په مليونو کاله په يوه ځای پروت وي اوهېڅ تغير اوتحول په کښې نه راځي.

زه يقين لرم چې که تاسې د جاويداني عمرپه حقيقت پوه شئ . هېڅکله به يې له خدايه ونه غواړئ.

جاويداني سعادت هم د جاويداني عمرپه شان دی په بل عبارت جاويداني بدبختي ده.

" مترلينګ"

پوه اوناپوه

دا چې پوه او نا پوه يو دبل په ژبه نه پوهېږي سبب يې دادی چې پوه په هغه شي بدلېږي چې دی پرې پوه شوی دی.

دی هغه څه نا پوه ته نشي ويلی چې دده په زړه کښې ځای لري.

که تاسې يوه ورځ د جهان په اسرارو پوه شئ پخپله به هماغه اسرار شئ اوماته به د خپل زړه خبرې نشئ کولئ!

" مترلينګ"

ketabton.com - The Digital Library

لیونی

ماته وايي ته هم ليونی شوی يې لکه ځينې فيلسوفان چې په اخرعمر کښې ليونيان کېږي او چټيات وايي.
ښايي چې زه ليونتوب قبول کړم ځکه چې تراوسه پورې لا د ليونتوب او هوښياری ترمينځ عقلانې تفاوت نه دی موجود مګرتاسو چې هوښياران ياست فکر وکړئ چې څه وايئ؟

" مترلينګ"

مرګ

که مرګ په دنيا کښې نه وای هېچابه دژوندانه درانه بارته غاړه نه وای ايښی همدغه دمرګ ويره دده چې مونږ ژوند کوو او د دغه ډار په وجه تر زړښته پورې د ژوندانه پېټی په اوږو ړو.

" مترلينګ"

روح

که له مانه پوښتنه وکړئ چې روح څه شی د.ی؟
زه تاسو ته څه ځواب نشم ويلی.مګرله تاسونه به پوښتنه وکړم چې جسم څه شی دی؟ هر کله که مونږ جسم يا ماده وپېژنو دروح په پېژندلو به هم برياليي شو مګر اوس چې يو هم نه پېژنو بايدپه دې باندې ځان خوشحاله کړو چې روح د جسم حرکت دی او جسم دروح شکل اوصورت دی.

" مترلينګ"

افلاطون

که د يونان افلاطون څه دپاسه دوه زره کاله پس مونږ ته راشي مونږ به کومه موضوع ده ته وړاندی کړو چې دده دتوجه وړوي او دی څه قدرته حيران کړي؟
په اخلاقي، اجتماعي اوسياسي لحاظ که مونږ مريتوب لغوه کړی دی خو څو ډوله بل راز غلامي پيداشويده چې هغه ځای يې ډک کړيدی مونږ کوم نوی شی نه لرو چې هغه ته يې وړاندی کړو.
زمونږ سياسي، اجتماعي او اخلاقي دروغ د هغه لپاره کوم نوی مضمون نه دی او اوسنی سلوک هغه ته څه نويتوب نه لري.
په فزيک، شيمی، ژوند پېژندنه، طبات او جراحی کښې چې څه کشفيات شوي دي په او ل کښې به دی په تعجب کښې واچوي مګر ددې لامله چې هغه ډېر موشکاف او ځير کيدونکی دی ډېر ژربه پوه شي چې زمونږ کشفياتو دروح لپاره کومه نوې غذانه ده پيداکړی او د اسرارو له مخې پرده نه ده پورته شوې.

ketabton.com - The Digital Library

څه شی چې د هغه پوره توجه ځان ته راګرځولی شي هغه بې سیمه موجونه دي چې په یوه شیبه کښې هر ځای ته ځېږ رسوي، ممکنه ده چې دغه شی د ده ارتباط له هغو اسرارو سره پیدا کړي چې په مبهم ډول یې پخپلو کتابونوکښې ورته اشاره کړیده.
په هر حا ل کوم دتوجه وړشی چې په دوه زره کالوکښې موږ کشف کړیدی همدغه دی چې دعلت په ادراک یې لا نه یو موفق شوي او دانه ده معلومه چې دوه زره کاله وروسته به دتوجه وړ څه شی کشف کړو.

" مترلینګ"

زموږپوهه

موږ د فولادو په یوه تړلې خونه کښې ژوند کوو چې دوه وړوکي سوري لري او بس. له یوه سوري نه لږ غوندې رڼا راځي او له بل نه لږ غوندې او از راننوزي. موږله همدغو دوو سوریو څخه د جهان او ضاع معلوموو او همدغه وجه ده چې بې له رڼا او بې له غږه په نور څه نه پوهېږو.

" مترلینګ"

بدې خبرې

بدې او ناوړه خبرې چې زیان او ضررلري ډېرې ژر خپرېږي ښې او حسا یې خبرې چې فایده په کښې وي ژرنه خپرېږي.
هو! بدې او ناکاره خبرې لکه تلونکې اوخپرونکې ناروغي له یوه نه بل اوله بل نه بل ته ځي.
ښې خبرې لکه صحت او روغتیا له یوه نه بل ته نه درومي.

" مترلینګ"

انساني سلوک

انسان باید هغه مینه چې له نورو سره یې کوي له ډېر لوړ ځایه واخلي اوپه ډېر لوړ همت له نوروسره وچلېږي.
ترڅو چې ممکنه ده چې خلکو ته دعشق په نظرو ګوري نه ښایي چې د خپل ترحم او شفقت سیورى په چا باندې وغورځوي.
تر څو چې دعدالت له مخې چاته څه ورکولی شي نه ښایي چې د احسان له مخې چاته څه وبخښي.
ترڅو چې د چا احترام کولی شي نه ښایې چې د هغه دلجویي ا و دلداري وکړي.

" مترلینګ"

انساني کمال

هغه لوی کما ل چې دتحو ل او تکامل په لاره کښې د ژوندیو شیانو په برخه رسیدلی دی قلبي عواطف دي چې په انسان کښې لید ه شي. که څوک غواړي چې له حیواناتو نه لري وي باید دغه عوطف چې رحم، مروت، کرم، شجاعت او نوعه پرستي ده په ځان کښې ورزوي.

" داروین"

ketabton.com - The Digital Library

د فکر روزنه

څه شی دی چې په بشرکښې ژورفکرونه روزي؟
علم او پو هه نه ده، کارنه دی، دعواطفو او احساساتو هیجان هم نه دی یوازې رنځ اومشقت دی چې دانسان په فکر کښې ژوروالی پیداکوي او ښايي چې د همدې له امله په دنیاکښې غمونه او رنځونه ډېر شوي وي.

" هیز"

ښکلیتوب

کله چې ښکلیتوب د دعوی لپاره راولاړ شي دهر ناطق ژبه کلي کېږي.

" شکسپیر"

ښایست

ښایست هغه میلمه دی چې په هر کورکښې قدر او عزت لري.

" ګوټه"

سیاست مدار

که یو سیاستمدار جنایت وکړي ښايي چې عفوه شي مګر که د خبط مرتکب شي نو دعفوې وړنه دی.

" بیسمارک"

غولول

ټو ل تریوه وخته غولېږي ځینې د همیشه لپاره هم غولولی شئ مګر ټو ل د همیشه لپاره نه غولېږي.

" ابراهام لینکلن"

فکرپه شعر کښې

فکر باید په شعر کښې داسې پټ وي لکه غذايي خاصیت چې په میوه کښې پټ دی. میوه هم غذا ده مګر لذیذه چې د خوړلو په وخت کښې بې له لذته د بل شي احساس نه کـوو. خوبدن ترېنه غذايي ماده اخلي او دغه غیر محسوسه غذاپه لذت کښې پټه ده

" پل والري"

ketabton.com - The Digital Library

بدبختي اوشعر

دبدي ورځې خاوندان د مصيبت اوناکامي په وخت کښې شعرته مخه کوي او څه چې دوئ له رنځ اوغم نه زده کړی وي په اشعارو کښې يې نوروته وړاندې کوي.

" شللی"

عشق او سعادت

هغه څوک ډېر نيکبخت دی چې خدای ورته داسې زړه ورکړی دی چې دعشق او سوزو ګداز لايق دی.
چا چې دعالم اوضاع او د انسان زړه دعشق په دوه مخيزه هنداره کښې نه دی ليدلی هغه هېڅ حقيقت نه دی ليدلی او په هېڅ نه دی پوه شوی.

" هوګو"

پوهه او عشق

پوهه دعقل په غېږ کښې پرورش نه مومي بلکه دعشق په لمن کښې وده کوي د پوهې نيالګۍ بايد دعشق په ګلدان کښې وکر ل شي او د احساساتو په او بو ابياری شي.

" مترلينګ"

ښوونځی

دعلم او پوهې هرښوونځی چې پرانيستل کېږي دزندان دروازه تړ ل کېږي.

" هوګو"

دفکر پانګه

دفکراو پو هې ټوله پانګه بايد يوه روحي او اخلاقي عظمت ته تسليم شي.

" مترلينګ"

معرفت

معرفت هغه شی دی چې وروسته د هر څه له لوستلو او د هر څه له هېرولو نه په دماغ کښې پاته کېږي.

" ادواردهريو"

ketabton.com - The Digital Library

علم او علما

علم له خطا څخه خلاص دی مګرعلما تل په خطا کښې وي.

" اناتول فرانس "

ځان ښودل

یا ځان هغسې وښیه چې یې یا هغه شان اوسه چې ځان ښیې!

((بایزید بسطامی))

دښه کار علت

که زموږ د ښوکارونو علت اوسبب څرګندشي ډیرکسان به پخپلو ښو کارو نو خړ اوخجل شي.

((ریواردل))

تاج او قلم

تر څو چه دادب قلم زما په لاس کښې دی هیڅکله به ونه وایم چې ولې مې شاهي تاج په سرباندې نشته.

" ولتر"

مطبوعات او تاریخ

مطبوعات د اوسني تاریخ اساس او بنیاد دی. موږ باید خپل تاریخ مشوش نه کړو. څوک چې دمطبوعاتو ازادي محدودوي دوطن اوملت تاریخ ته زیان رسوي.

" پوانکاره"

حکومت او روزنامه

که له مانه پوښتنه وکړئ چې په وطن کښې بې روزنامې حکومت وي که بې حکومته روزنامه؟ زه به هر ګوره دوهمه خبره غوره کړم

" جفرسن"

ketabton.com - The Digital Library

دځان سعادت

که یوازې خپل سعادت وغواړو څه ګرانه خبره نه ده مګر موږ غواړو چې له نورونه زیات مسعود شو او دا کار ډېرمشکل دی ځکه چې نور هغو مره مسعو د نه دي لکه چې موږ یې تصور کوو.

" نتسکوی"

ځان مسعود ګڼل

یوازې داکافي نه دی چې دسعادت خاوندان شو بلکه په دې پوهېدل په کاردی چې موږ د سعادت خاوندان یو.

" مترلینګ "

اجبار او اختیار

څومره چې دوجود مرتبه او درجه لوړېږي هغومره اجبار کمېږي او اختیار زیاتېږي. همدغه سبب دی چې د کانې مجبوریت له بوټي اونیالګی نه زیات دی او حیوانات له نباتاتو نه هم زیات اختیار لري. انسان بیاله حیوان څخه هم پورته دی او ډېر اختیار لري.

"بوترو"

عقل او زړه

عقل دزړه په خوښه کارکوي او زړه ته ګوري. هغه څه چې زړه یې نه غواړی عقل په کښې لاره نشي پیداکولای. یعنې زړه په سرباندې حکومت کوي او سر په زړه حاکمیت نه لري.

" شوپنهاور"

کینه او مینه

کینه اومینه د نفسي احوالو او کیفیاتو له اختلافه پیداکېږي اوپه عقل پورې څه اړه نه لري.

" شوپنهاور"

احتمالي مصیبت

هرڅه پخوا له وخته په نظرکښې نیو ل او لرې کتل ښه کاردی مګر دسباورځې په احتمالي مصیبت نن غمجن کیدل ښه کارنه دی.

له دېنه چې په هواکښې ځانته زندان جوړوو ولې یوښه قصرنه جوړوو.

((...))

ketabton.com - The Digital Library

لياقت لرل

لياقت لرل او کوم ځای ته نه رسيدل له بې لياقته رسيدلو نه ښه وي.

((...))

شهامت

که بتان مات کړې کوم سترکار دې نه دی کړی.
حقيقي شهامت دادی چې پخپل ځان کښې دبت پرستی خوی ورک کړې.

((نيچې))

لوی خلك

لوی خلک لکه سيندونه خپل هدف ته بې لارې درومي او ددوئ شهامت همدغه دی چې له ګرانو اوپرېچه لارو څخه نه ډاربيري.

" نيچې"

اجتماع

په اجتماع کښې دا خل شه! ځکه چې په جمعيت کښې سړی صيقل کيږي او ټينګيږي.
يوازيتوب سړی ملايم کوي او فاسدوی يې.

" نيچې"

د جنګ اساس

دغليم غولو ل دجنګ اساس دی ځکه زما هغه پټه زغره چې ما اغوستې ده دګيدړ پوټکی دی.

" نيچې"

نجيبه غريزه

هغه غريزه چې له ټولو غرايزو نه نجيبه ده نجابت يې په ډېر احتياط زياتوه يعنې په هرکيلو محبت چې له نورو سره يې لري يوګرام نفرت له ځان سره زيات کړه.

" نيچې"

ketabton.com - The Digital Library

شهرت اوشرافت

که په افتخار اوشهرت پسې ګرځې نو زما پند مه هېروه! هغه دا چې له شرافت نه لاس واخله!

" نیچه "

هدیه قبلول

زه د هغه چاله خوشبختۍ نه خبرنه یم چې دخلکو له لاسه هدیه قبولي. ځکه چې له ماسره داعقیده موجوده ده چې له هدیې قبلولونه غلامنه ده.

" نیچه "

هیرول

هرڅه هېرکړه هر څه هېرکړه هېرول ډېرلوی هنر دی!

هغه دروند بار چې له تاسره دی له ځانه وغورځوه.

که غواړې چې والوزې که ارزولرې چې له لوړو او هسکو څوکو سره آشنا شې درانه اوسنګین شیان سیندته وغورځوه.

دغه دی سیند هله ژرشه خپل ځان سیند ته وغورځوه د هېرولو هنر ډېرلوی هنر دی.

" نیچه "

ځان غوښتنه

خود خواهي او ځان غوښتنه په مطلق ډول له ژوند سره موافقت نه کوي.

یوازې ځان غوښتل په حقیقت کښې ځان محدود کول او له ځا نه څه کمول دي.

که جود او فیض نه وي ژوند نشته.

په حقیقت کښې بشپړه اوکامله خود خواهي په پوره غیر خواهي کښې پټه ده او اخلاق هېڅکله انفرادي کیدلی نشي.

" ژان ماری کویو"

مکررات

په دغو ګڼو لیکنو کښې چې علم او پوهه ډېره زیاته ښیي څه وینئ؟

سترګې وغړوئ اوښه وګورئ چې غیر له مکرراتونه نور څه وینئ؟

ایا دا ټولې خبرې چې په یوقسم موضوعاتوکښې اورئ بې دسبک او انشا له تنوع او بې دشواهدو او مثالونو له رنګینۍ

یا د چاپ له ښکلیتوبه نور څه لري؟

ketabton.com - The Digital Library

ددې خبرو حقيقې تاثير، عمق او ارزښت همدغه دی چې په راز راز پيرايو کښې بيا بيا ويل کېږي او له يوې مخه په بل مخ اوړي.

نو په دغه ظاهري ثروت کښې فقر او لوره پټه ده او په دغه روژه کښې دمړښت احساس کېږي.

" بيکن "

نيکي

په سترګوکښې دليدلو قوه يوازې نه ده کافي.

که زموږ سترګې بينا هم وي او په اشياوکښې رنګونه هم موجود وي بياهم رڼا ته محتاج يو او په تورتم کښې څه نشو ليدلی.

همدغه رڼا ده چې دليدلو قوه له اشياوو سره مربو طوي او ددې باعث ګرځي چې موږ څه وينو.

لمرپخپله دليدو قوه نه ده دليدو وسيله ده دهمدغې وسيلې له برکته موږ د بينايي احساس کوو.

ته په دې پوه شه! چې لمر د نيکۍ ثمره ده او نيکۍ سره شباهت لري. هماغه نسبت چې په ليدلي جهان کې يې دبينايي قوت له ليدلو شيانوسره لرې د ادراک په جهان کې يې دفهم قوه هم له هغو شيانو سره لري چې دپوهېدلو وړدي.

څنګه چې په تياره کې څه نه ليدل کېږي او سترګې رڼا ته اړې دي روح هم هغه څه نهويني چې دحقيقت رڼا پرې نه وي پريوتې. څه شی چې د معرفت وړشيان په حقيقت پورې مربوطوي او روح ته دپوهيدو استعداد ورکوي دنيکۍ تصوردی چې دعلم قوه له لمر سره مشابه وګڼې مګر که لمر يې ګڼې نو لويه اشتباه کوې. همدارنګه د ادراک په عالم کې انسان حق لري چې علم او حقيقت دنېکۍ نظير وګڼي. مګرکه عين نيکي يې ګڼې دا هم اشتباه ده ځکه چې دنيکۍ مقام له دېنه ډېرپورته دی.

لمر ليدل شوو شيانو ته يوازې دليدل کيدو قابليت نه بخښي بلکه په پيداښت او نشو و نماکې يې هم تاثير لري او غذا ورکوي. همدغه شان دپوهېدلو وړشيان له نيکۍ نه يوازې همدغه استفاده نه کوي چې د پوهېدلو وړ وګرځي بلکه په ماهيت اوپيداښت کې يې هم د خل لري.

" افلاطون "

دطبيعت قوانين

دطبيعت قوانين واجب او ضروري نه دی. د جهان اصل او اساس تغير او حرکت دی هرکله چې دغه تغير مکررشي نوعادت وګرځي او دقانون نوم پيداکړي.

ديوه خوږ اوبه په اول کښې يوه معينه مجرانلري او د خپل جريان په وسيله ځانته لاره اومجر اپيداکوي وروسته بيادغه مجرا داوبو دسير او حرکت قاعده اوقانون بلل کېږي. ډېرامکان لري چې دغه مجرا بدله شي او يوه بله مجرا ورته پيداشي. په همدغه لحاظ دطبيعت چارې ديوه معين اوضروري قانون تابع نشو ګڼلی.

" بونرو"

ketabton.com - The Digital Library

انساني تکليف

ښه نيت او نيکه اراده د خير اونيکۍ مبدا ده.
نيکه اراده اوښه نيت دادی چې انسان خپل تکليف وپيژني او پيرو ي يې وکړي.
تکليف بايد خاص دتکليف لپاره په ځای کړشي يعنې دګټې اوزيان لحاظ په کښې نه وي.
تکليف هغه عمل دی چې د يوې کلي قاعدې متابعت لپاره وي او محض د قانون په احترام اجرا شي.
هغه څوک چې يوکار دقانون لپاره کوي او هغه چې کار يې له قانون سره موافق وي يو راز نه دي.
ددوهم سړي عمل ته مشروع ويلی شو مګر خير او اخلاقي عمل ورته نشوويلی. ددې لپاره چې ديوه سړي کارا خلاقي ارزښت پيداکړي يوازې دا کافي نه ده چې عمل يې له تکليف سره موافق وي بلکه دا لازمه ده چې دتکليف لپاره وي.
ډېرامکان لري چې يوکارښه وي مګر اخلاقي نه وي لکه ديوه سوداګر صداقت او راستي چې دتجارتي منفعت او اعتبار پخولو لپاره وي نه د تکليف لپاره.
د ځان ساتنه له تکليف سره موافق کاردی مګر ددې لامله چې طبيعت ورته ميلان لري اخلاقي عمل ورته نشوويلی.
هغه څوک چې ډېر زړه سواندی وي او د رقت په وجه له چاسره احسان کوي ښه کوي مګر اخلاقي عمل نه اجراکوي که همدغه سړی له خلقو نه جفا وويني زړه به يې سخت شي او له احسانه به لاس واخلي. مګرکه څوک له خلکونه جفا ګانې ويني او دتکليف په ځای کولو لپاره احسان کوي هغه يواخلاقي عمل اجراکوي.
" کانت "

ژوند

ژوند زما په نظرکښې غوښتل دي او هره غوښتنه له يوه احتياج يا محروميت څخه پيداکيږي يعنې له غم او درد څخه.
که ديوه سړي هره آرزو په اسانه اوسمدلاسه حاصله شي کسالت ورته پيداکيږي چې له رنځ اوغم نه لوی مصيبت دی.
دانسان ژوند هميشه دغم او کسالت ترمينځ واقع دی.
سړی چې هرڅومره له غم څخه لرې شي هغومره کسالت ته نزدې شي. په هره اندازه چې موږ له کسالت نه ځان وساتو په هماغه اندازه له غم سره قرابت پيداکوو.
دا دوه آفتونه يو دبل ضد دي که انسان له يوه څخه خلاص شي د بل په منګولوکښې لويږي.
څنګه چې غم او رنځ له احتياج او محروميت څخه پيداکيږي کسالت له راحت او رفاهيت څخه پيداکيږي.
هر چېرته خواران اوغريبان له احتياج او محروميت سره په جګړه اخته دي او بډايان له کسالت سره په مجادله کښې دي.
همدغه کسالت دی چې دعيش او راحت خاوندان يې په ښکار او قمار په افيونو اونورو نشو مشغو ل کړي او مجبورکړي دي يابې ددوی مخه تزييناتو او تجمل ته ګرځولې ده.
دانسان استعداد اوقوت دا غواړي چې احتياج او محروميت لرې کړي او د ژوند په جګړه کښې په کارولوېږي. نوکله چې احتياج اومحروميت له مينځه لاړشي او په دغه مبارزه کښې معطلي راشي دغه عاطل قوت پخپله يو مونډ پېټی شي او انسان مجبور کاندې چې بيهوده يې صرف کړي او له کسالت څخه ځان وژغوري.
((کرلوس)) دبډايانو بدبختي داسې بيانوي:

ketabton.com - The Digital Library

((یو د دې لپاره چې له کسالت نه وتښتي خپله ښایسته ماښې پرېږدي اوپه تفریح پسې یوه خوا او بله خواملېږې وهي.
بل په ډېره بېړه له خپلې ښځې او اولادونو څخه چېرته لرې دروميې مګرمقصد ته نه رسېږي او بېرته له هماغه دښمن یعنې کسالت سره بیاکورته راځي او چاره ترېنه ورکه وي)).

" شوپنهاور"

هیرول

هغه څوک چې څه نشي هیرولی ښه سړی نه دی، څوک چې هیمشه د بل دملامتی خاطره له ځان سره ساتي دښه زړه خاوند نه دی.

((...))

حکمت اوسعادت

ارسطووایي: حکیم او عاقل هغه څوک دی چې خپل غمونه او دردنه لرې کړي نه دا چې په ډېرو لذتونو پسې هڅه وکړي.
زه هم دحکمت ډېره ټینګه اوقوي پایه همدغه ګڼم چې سړی له غمونو او دردونو څخه وتښتي نه داچې په لذت پسې منډه واخلي.
یعني سعادت په هغه ګریز (تیښته) کښې دی نه په دغه شتاب (هڅه) کښې. هغه کسان ډېر غولیدلي دي چې ارزوګانوته رسیدل سعادت ګڼي ځکه چې له ارزوګانو سره وداع کول اوبې نیازی ته رسیدل سعادت دی.
هر څومره چې د خواهشاتو تله سپکه وي انسان هماغو مره سعادت ته نژدی وي.که حقیقت ته وګورو یو روغ او جوړ فقیر له یوه رنځورغاړي بډایی څخه ډېر نیکبخته دی.
سقراط وایي: ډېرکسان دي چې نه جواهر لري نه سره اوسپین نه بې ډېرښه لباس په غاړه کښې شته نه په لوړو ماڼیو اوښو قصرونو کښې استوګنه لري مګرسره له دې له بډایانو نه خوشحاله ژوند کوي.
شکسپیروایي: ځینې کسان لکه توتیان داسې دي چې د خندا یوه وړه منظره ووینې خوله یې له خندا نه نه راټولېږي.
ځینې نور داسې غمجن دي چې هېڅ راز مسخرې او د خندا نندارې بې نشي خندولی.
دا زمونږ خپل خو ی او طبیعت دی چې زمونږ دژوند اوسعادت اساس ګڼل کېږي.
مونږ باید دسعادت تومنه په ځان کښې ولټوو او په دې پوه شو چې دهرچا نیکبختي پخپله په ده پورې مربوطه ده.
په ځان باندې اتکا او نورو ته نه متوسل کیده، له ډېرو قیدونو او احتیاجاتو څخه ځان خلاصول او خپله ازادي زیاتول سعادت دی.
هغه څوک چې په باطن کښې غني دی له خارجي جهان څخه یوه منفي هدیه غواړي او بس چې هغه فراغت دی.
د هغه مهمه ارزو داده چې له خلقونه لرې اوپه څنګ وي چې په دغه وسیله له ځانه استفاده وکړی شي.
لوی خلک له هر څه نه فراغت خوښوي او خپلې ازادۍ ته ډېره توجه لري یعنې همدغه سعادت ګڼي.
ارسطووایي: سعادت په فراغت او ازادۍ کښې دی.

ketabton.com - The Digital Library

سقراط هم ازادۍ او فراغت سترنعمت ګڼلي دي.
څومره چې د يوه سړي فكري او عقلي پانګه زياتيږي هغومره يې تعلق له دنيا نه او د دنيا له خلكو څخه كميږي.
هغه بيا خپل سعادت د دنياپه نعمتونوكښي نه لټوي بلكه له معنوي لذتو نو څخه خونداخلي او حقيقي سعادت ته رسيږي.

" شوپنهاور"

انشا

د هرليكونكي انشا د هغه دفكر آيينه ده.
كه غواړئ چې د يوه ليكونكي حقيقي ارزښت ځانته معلوم كړئ دېته مه ګورئ چې ده څه موضوع كښې فكر كړى دى يا دده دفكر محصو ل څه شى دى.
ديوه مؤلف اوليكونكي دمقام پېژندلو لپاره همدغه كافي ده چې موږ پوه شو چې ده څه رازفكر كړى دى او دفكر كولو طرزيې څنګه دى؟
د هرليكونكي انشاً لكه خميره داسې ده چې مختلف شكلونه او صورتونه قبلوي مګر داصورتونه كه هر څومره مختلف وي بيا هم خميره يوه ده.

" شوپنهاور"

مطالعه او تفكر

څنګه چې ډېره زياته مطالعه فكر وسعت او ودې ته نه پرېږدي ډېر ليكل اوډېر لوستل هم د حقايقو دمعرفت مخه نسي.
ددنيا ډېره لويه كتابخانه چې بې نظمه او بې ترتيبه وي هغه ارزښت نه لري چې يوه كوچنۍ منظمه كتابخانه يې لري.
همدغه راز ډېره زياته پوهه چې په ذهن اودماغ كښې ښه هضم شوې نه وي له هغو لږو معلوماتو نه لږ قيمت لري چې په جزئياتو كښې يې ډېرغوراو دقت نه وي شوى.
په حقايقو باندې سړى هغه وخت پوهېدلى شي چې دعليت په قانون پوه شي او په جزئياتو كښې مطالعه ولري.
څنګه چې انسان مطالعې ته ضرورت لري تفكر ته يې هم لري. مطالعه اوتفكر د انسان په ذهن كښې دوه متضاد تاثيرونه لرى چې كه يو زيات شي هغه بل كميږي.
مطالعه دسړي ذهن د هغو افكارو او عقايدو له تاثيرلاندې راولي چې ممكنه ده دانسان له ذاتي احتياجاتو سره مخالفت ولري.
آزاد تفكر يعني د هغه طبعي سير اوحركت تعقيب چې محيط اوضروري مسايل يې دانسان په ذهن كښې پيداكوي دمطالعې په شان څه خاص شى په ذهن كښې موجودنه وي بلكه دفكركولو تومنه ذهن ته سپاري. همدغه سبب دى چې ډېره زياته مطالعه دشخصي فكر د پرورش مخه نيسي اوسړى څه قدر سطحي اوناپوهه كوي.
علما او پوهان هماغه كسان دي چې ډېركتابونه يې لوستي دي مګر نوابغ او دفكر خاوندان چې دانساني مدنيت لارښودونكي دي او د بشريت قافله دترقۍ خواته بيايي هغه كسان دي چې دجهان په كتاب كښې يې غور كړيدى او دنورو په خبرو كښې يې خپل فكر نه دى بايللى.

«وپنهاور»

ketabton.com - The Digital Library

خوی او خصلت

دانسان خوی هېڅکله تغېر نه کوي. هو سړی په زلميتوب او زړښت کښې هماغه دی چې په کوچنيتوب کښې و.
دده ډېر لوی هنردادی چې کله کله فريبنده (غولوونکی) صورت اختياروي او دافسون نقاب پخپل مخ غوړوي.
که غواړئ چې دغه حقيقت دتجربې له مخې ځانته معلوم کړئ نو د هغه اشنا اوملګري په حرکاتو او رفتار کښې ښه دقت وکړئ چې ډېر کلونه ترېنه بيل شوي ياست ورروسته له دغه غور او دقت څخه به داو منئ چې دده خوياو خصلت هيڅ تغير نه دی کړی او هماغه شی دی چې دمخه و.
ځينې کسان په ظاهره انکار کوي او دا خبره نه مني مګرپه باطن کښې پوره باور لري چې دانسان خوی او خصلت تغير نه قبلوي.
همدغه سبب دی چې څوک له چانه څه ټکي برګي ووينې په هغه باندې بيا اعتماد نه کوي.
که څوک د چاپه نظر يو ځل ښه ورغی دهغه په باب هم خپله نظريه نه بدلوي.
دانسان خوی او خصلت فطري شی دی او همدغه بې دلوړوالي معياردی.که څوک دفطرت په لحاظ لوی نه وي نو واړه اشخاص په مصنوعي وسايلو نه لويږي.

" شوپنهاور"

دوستانه مناسبت

سړی د ځوانۍ په وخت کښې دافکر کوي چې دانسانانو مناسبات په يوه ښه اساس او په حقيقي اصولو ولاړدی مګرکله چې دژوندانه يو څه مراحل طی کړي نو بيا پوه شي چې بشري مناسبات بې له شخصي ګټې په بل شي نه دي ولاړ.
هر څوک چې ډېر مال لري او دلوړ مقام خاوند دی هغه په خلکو کښې محبوب او محترم دی. هغه بل چې دښه نيت او ښو احساساتو خاوند دی مګرپه دوستی کښې بې څه ګټه نشته څوک ورسره مينه نه لري.
هغه دوستي او هغه مينه چې شخصي ګټه او پټ مقاصد په کښې نه وي دلته ډېره لږه ده او له لږو خلکو سره ده.
"شوپنهاور"

بدي اوضرر

څومره چې لوړ اوعالي مبادي په يوه بد سړي کښې فاسد شويدی په ځناوروکښې هغومره نه دي فاسد. بدي په هغه شي کښې لږه ده چې دابتکار مبداپه کښې نشته ذکا چې دابتکار مبداده، بدي زياتوي اوضرر بې ډېروي. ديوه ظالم انسان ضرر زر ځله ديوه مضر حيوان له ضرر نه زيات دی لکه چې د يوه جماد ضررله حيوان نه لږ دی او ظالم له ظلم نه ډېربد دی.

" ارسطو"

لويه اشتباه

څوک چې دا فکر کوي چې پوهه او فضيلت دسړي قيمت اومقام په جامعه کښې لوړوي ډېره لويه اشتباه کوي ځکه چې دغه شی بالعکس کينه او دښمني پيداکوي نه مينه او محبت.

ketabton.com - The Digital Library

دعلم او فضل اظهار بل شی نه دی د نورو دنادانۍ تائیددی. ځکه چې ثروت او مقام دسړي قیمت په جامعه کښې لوړوي علم او عقل د نورو دکینې او نفرت موجب ګرځي.
پوهان او هوښیاران د خلکو مینه او محبت نشي جلبولي بلکه بدبیني اوتمسخر ځانته جلبوي.
" شوپنهاور"

افتخار

هغه افتخار چې لکه د ځېرۍ ونه په ډېروخت کښې وده کوي او غځېږي دوام او پابښت يې هم ډېروي.
هغه بل افتخار چې لکه دپسرلي بوټۍ ژرپیداکېږي او ژر لوئېږي له یوه فصل نه زیات دوام نه لري او ډېر ژرله مینځه ځي.
د هنر خاوند چې له ابدیت نه هر څومره زیاته استفاده وکړي یعنې په ټو ل انسانیت پورې تعلق ولري هماغو مره له خپل عصر څخه پردی وي. دا ځکه چې د هغه اثر د هغه په عصر پورې اختصاص نه لري بلکه دبشر دتاریخ یو جزوي د همدې لامله معاصرین ورته ښه نه ګوري بلکه بالعکس په هغو کتابونو پسې هڅه کوي چې ورځني مسایل په کښې وي.
" شوپنهاور"

غضب او شهوت

هغه بې اعتدالي چې په غضب کښې وي له هغې بې اعتدالۍ نه ښه ده چې په شهوت کښې وي. یعنې دغضبي قوې افراط دشهواني قوې له افراط څخه ښه دی.
قهر او غضب دعقل غږ پوره نشي اوریدلی او داسې مثا ل لري لکه چې یو نوکر د خپل بادار امر لږ غوندې واوري او د تعمیل لپاره منډه واخلي یعنې امرته تراخره غوږ کښېنږدي او په کار پسې وځغلي مګر شهوت دعقل یا حس په یوه اشاره د خوند اولذت په لورې هڅه کوي او امرته هېڅ نه ګوري.
دغضب خاوند مکارنه دی اوغضب هم مکر جن نه دی.
مکر له شهوت سره تړلی دی او دشهوت کاردی.
همدغه سبب دی چې دغضب په ډېروالي کښې دومره رسوایي نشته لکه چې د شهوت په ډېروالي کښې شته.
" ارسطو"

دوستي

دوستي یوازې یو ضروري امرنه دی بلکه یوه ډېره شریفه او آبرو منده عاطفه هم ده.
ځینې وایي چې دوستي یوډول مشابهت دی او هماغه اشخاص یو دبل دوستان وي چې یوله بله مشابهت لري د همدې لامله بازله بازسره اوکوتره له کوترې سره الوزي.
ځینې نورپه دې عقیده دي چې که دوه تنه یوکار او یوه پیشه لري نو هغه هېڅکله نشي دوستان کیدلی.
څوک چې دفطرت په قوانینو استناد کوي لکه (اورپییدس) هغه وایي:
د و چې ځمکې باران خوښ دی اوباراني وریځې داغواړي چې په ځمکه باران واوروي.

ketabton.com - The Digital Library

هرا کلیتس په دې فکردی چې ضدیت دنږدې کیدو مو جب دی او ډېرښه موافقتونه له مخالفتونو څخه پیدادي.
دا خبرې به پرېږدو او دابه ووایو چې ددوستۍ موضوع څه شی دی؟
خیرکه لذت که منفعت؟
هغه کسان حقیقي دوستان نه دي چې دمنفعت لپاره دوستي کوي او په ګټه مین دي. د دوی دوستي به ترهماغه وخته وي چې له بله ګټه کوي او دګټې امید مو جود وي.
دچا دوستي چې په لذت بناده او په خوند پسې ګرځي هغه هم له حقیقي دوستۍ نه خبرنه دی د هغه دوستي هم بې بنیاده ده ځکه چې لذت هم لکه منفعت بې ثباته دی او ژر ژر بد لیږي.
په دې دواړو دوستیو کښې دوست بالذات مقصو دنه دی بلکه لذت یا منفعت اصلي مقصد دی.
پوره او حقیقي دوستي هغه ده چې دښو خلکو ترمېنځ پیداکېږي اوپه ښه والي بناده.
هغه خلک چې د خیر خاوندان دي او د بل خیر غواړي مینه یې یو له بله ذاتي او حقیقي ده.
دا دوستي په خیراو فضلیت بناده او پایه یې ډېره ټینګه ده.
دوست هغه دی چې د دوست خیر غواړي او خیر وررسوي.
په دوستۍ کښې دا شرط دی چې یو له بله له عواطفو ډک احساسات ولري او دا احساسات او عواطف دواړو خواوته معلوم وي.
په دوستۍ کښې امیزش او الفت ناسته ولاړه ضروري ده.
دوستۍ دمساوات په اساس ټېنګېږي چې هر یود بل حق اداکړي او هریو د بل محب وي.
ډېرخلک داغواړي چې د نورو محبوب شي او پخپله د هېچا محب نه وي په همدغه وجه خپل متملقین په ځان راغونډوي مګر دوستان نشي پیداکولی.
متملق هماغه دی چې خپل ځان ټیټ ګڼي یا لږ ترلږ خپل دوست ته دابښیي چې زه به تادومره نه یم ګران لکه چې ته پرماګران یې ځکه دغسې کسانو ته دوستان نشوویلی.
دوستۍ هغه مینه ده چې له دوست څخه بېرته انعکاس کوي او له یوې خوا نه نه وي همدغه سبب دی چې دانسان مینه له سرو او سپینو سره یا له ښو جامو او ښو خوراکونو سره دوستي نه ده ځکه چې له یوې خواده او بیرته انعکاس نه کوي.
په دوستۍ کښې مقابله بالمثل په کارده او بې مساواته دوستي دوستي نه ده. مینه له یوې خوا پیداکیدای شي مګر دوستي له یوه طرفه هېڅکله نه وي. دوستۍ که د لذت یا منفعت په اثروي کیدای شي چې بد خلک له بدو خلکو سره یا ښه اشخاص له بدو کسانو سره دوستان شي مګر که خیر او فضیلت د دوستۍ اساس وي نو دښو او بدو ترمېنځ دوستي نه پیداکېږي.
حقیقي دوستي هماغه ده چې دنیکانو اوښو خلکو په پاکو زړونو کښې ځای لري او په خیر او فضیلت بناده.

" ارسطو"

ښکلا

ښکلا یوه منطقي قضیه ده چې صغری یې سترګې دي او کبری یې زړه دی نتیجه یې عشق دی.

"سقراط"

ketabton.com - The Digital Library

وحشي اومدني انسان

عمومي نظريه داده چې وحشي انسان په هېڅ ډو ل اخلاقي اصولو پابندي نه لري بلکه هروخت د خپلو غرايزو تابع وي او هر کله د خپل ميل او خواهش رضا غواړي.

انسان پېژندونکي پوهان دانظريه نه مني او وايي.

وحشي هغه دی چې د ادابو او رسومو ډېر پابندوي او په ناسته ولاړه تګ او راتګ بلکه په هراقدام او هغه خبره کښې د خاصو اصولو اومقرراتو پيروي کوي، يعنې وحشي انسان هغه مريی دی چې پخپل رفتار او کردار کښې د يوې طايفې د عاداتو دلاس آله وي او متمدن انسان دغه راز نه دی.

" جان ديويی"

«پای»

ketabton.com - The Digital Library

ketabton.com - The Digital Library

لوړ خیالونه او ژور فکرونه

www.ulfat.de

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English